

สภาพชุมชนและการศึกษาของลาวโซ่ง
ในตำบลคอนมะเกลือ

ในส่วนนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง ในตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการ วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปในชุมชน

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปในโรงเรียน

ตอนที่ 3 สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษา
ในโรงเรียน

ตอนที่ 4 สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษา
นอกโรงเรียน

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปในชุมชน ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร
สำรวจสภาพชุมชนโดยการสังเกตและใช้แบบสำรวจสภาพชุมชน รวมทั้งสัมภาษณ์
ผู้นำและผู้อาวุโสในชุมชน นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์แล้วนำเสนอโดยการบรรยาย
ประกอบภาพถ่าย

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร
ของทางโรงเรียนและอำเภอ สำรวจสภาพโรงเรียนโดยการสังเกตและใช้แบบ
สำรวจสภาพโรงเรียน รวมทั้งสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารโรงเรียน นำข้อมูลที่ได้นำ
มาวิเคราะห์แล้วนำเสนอโดยการบรรยายประกอบตารางและภาพถ่าย

ตอนที่ 3 สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาใน
โรงเรียน ได้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร และ

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน ประกอบการศึกษาเอกสารของทางอำเภอและโรงเรียน รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ศึกษาพิเศษอำเภอ ฯลฯ แล้วนำข้อมูลที่ไต่มาวิเคราะห์ตามลักษณะคำตอบและนำเสนอโดยการบรรยายประกอบตารางซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. สภาพการศึกษาในโรงเรียน ทั้งตารางที่ 3-9
2. ปัญหาการศึกษาในโรงเรียน ทั้งตารางที่ 10-12
3. ความต้องการการศึกษาในโรงเรียน ทั้งตารางที่ 13-14

ตอนที่ 4 สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษานอกโรงเรียน ได้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ประกอบการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เช่น พระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ แล้วนำข้อมูลที่ไต่มาวิเคราะห์ตามลักษณะคำตอบ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายประกอบตาราง แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. สภาพการศึกษานอกโรงเรียน
2. ปัญหาการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งตารางที่ 15-17
3. ความต้องการการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งตารางที่ 18

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปในชุมชน

ประวัติความเป็นมาของชุมชน

บ้านคอนมะเกลือเดิมขึ้นอยู่กับตำบลหัวซ้อย อำเภอรุขประทุม ต่อมาทางราชการเห็นว่าประชาชนแถบคอนมะเกลืออยู่กันอย่างหนาแน่นจำนวนมากกว่าหัวซ้อย จึงได้เปลี่ยนชื่อตำบลเสียใหม่เป็นตำบลคอนมะเกลือ และเปลี่ยนชื่ออำเภอรุขประทุมเป็นอำเภออุทอง ชาวลาวโซ่งที่บ้านคอนมะเกลือนี้เดิมอาศัยอยู่ที่บ้านหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เมื่อประมาณปีพ.ศ. 2426 ได้อพยพออกจากเพชรบุรี เนื่องจากต้องการหาที่ดินทำกินใหม่ โดยใช้เกวียนเป็นพาหนะในการเดินทาง รอนแรมไปเรื่อย ๆ เป็นระยะเวลาแรมเดือน ผู้ที่เป็นหัวหน้าในการเดินทางครั้งนี้คือ "ขุนแพ" โดยมากันเพียง 2-3 ครอบครัวเท่านั้น เมื่อพบบริเวณที่มีแหล่งน้ำซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต จึงตกลงใจกันตั้งหลักแหล่งทำมาหากินอยู่บริเวณบ้านไม้ซาค อำเภอสองพี่น้อง ต่อมาเกรงว่าลูกหลานอาจได้รับอันตรายจากการจมน้ำ จึงอพยพมาอยู่ที่คอนมะเกลือ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของคอนมะเกลือเป็นที่ดอน มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ จุดแรกที่ตั้งถิ่นฐานกันคือบริเวณหมู่ที่ 2 ซึ่งแม้ในปัจจุบันนี้ก็ยังเป็นชุมชนที่มีคนอาศัยอยู่มากที่สุด จากนั้นก็ตั้งถิ่นฐานกระจายออกไปรอบ ๆ คนที่อพยพเข้ามารุ่นแรกได้จับจองที่ดินไว้เป็นจำนวนมาก เมื่อเห็นว่าบริเวณที่ตนอยู่อาศัยมีทำเลดี จึงส่งข่าวให้ญาติพี่น้องที่เพชรบุรีอพยพตามมาอยู่ด้วย โดยแบ่งที่ดินให้เป็นที่ทำมาหากินโดยไม่คิดมูลค่าใด ๆ สภาพภูมิประเทศในระยะแรกที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งนั้นเป็นป่ารก มีสัตว์ป่ามากมาย บางคนไม่สามารถทนความลำบากในการหักล้างป่าได้และกลัวสัตว์ป่าจะทำอันตรายได้พากันอพยพไปอยู่แถวนครปฐมก็มี เมื่อพื้นที่ถูกถางให้โล่งเตียนบ้างแล้วก็มีผู้คนพากันมาตั้งหลักแหล่งมากขึ้น ตระกูลที่อพยพเข้ามาเป็นพวกแรกคือ "ขอยรูบ" "ขุนอยู่เพชร" และ "มารูปหมอก"¹ เหตุที่ตำบลนี้ได้ชื่อว่า "คอนมะเกลือ"

¹ สัมภาษณ์ สิบ ขอยรูบ, ราษฎรหมู่ที่ 2 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี, 15 เมษายน 2530.

สันนิษฐานว่าทั้งชื่อคามสภาพภูมิประเทศที่เป็นอยู่ กล่าวคือเป็นที่ดอนและมีคันมะเกลือ
อยู่เป็นจำนวนมาก ในปัจจุบันก็ยังพอมีคันมะเกลือให้เห็นอยู่บ้าง แต่เดิมนั้นชาว
ลาวโซ่งนิยมเอาน้ำตาลสดจากต้นตาลมาหว่านน้ำตาลเมาก็้มกัน และจะเอาเปลือกของ
คันมะเกลือไปเผาไฟใส่ในน้ำตาลเม่าเพื่อเพิ่มรสชาติอีกด้วย² นอกจากนี้ชาวลาวโซ่ง
ยังใช้ลูกมะเกลือมาทำสีย้อมผ้า ก็จะเห็นได้จากเสื้อผ้าที่ลาวโซ่งใช้สวมใส่ไม่ว่าจะ
เป็นชุดที่ใช้ในชีวิตประจำวันหรือชุดที่ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ จะมีสีกำหรือสีครามเข้ม

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลคอนมะเกลือเป็นตำบลหนึ่งใน 12 ตำบลของอำเภออุ้มทอง ในปัจจุบัน
แบ่งการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านหัวข้อย
หมู่ที่ 2	บ้านท่าตะเกียง
หมู่ที่ 3	บ้านคอนมะเกลือ
หมู่ที่ 4	บ้านคอนมะเกลือ
หมู่ที่ 5	บ้านคอนมะเกลือบน
หมู่ที่ 6	บ้านทุ่งกระเจ็ด

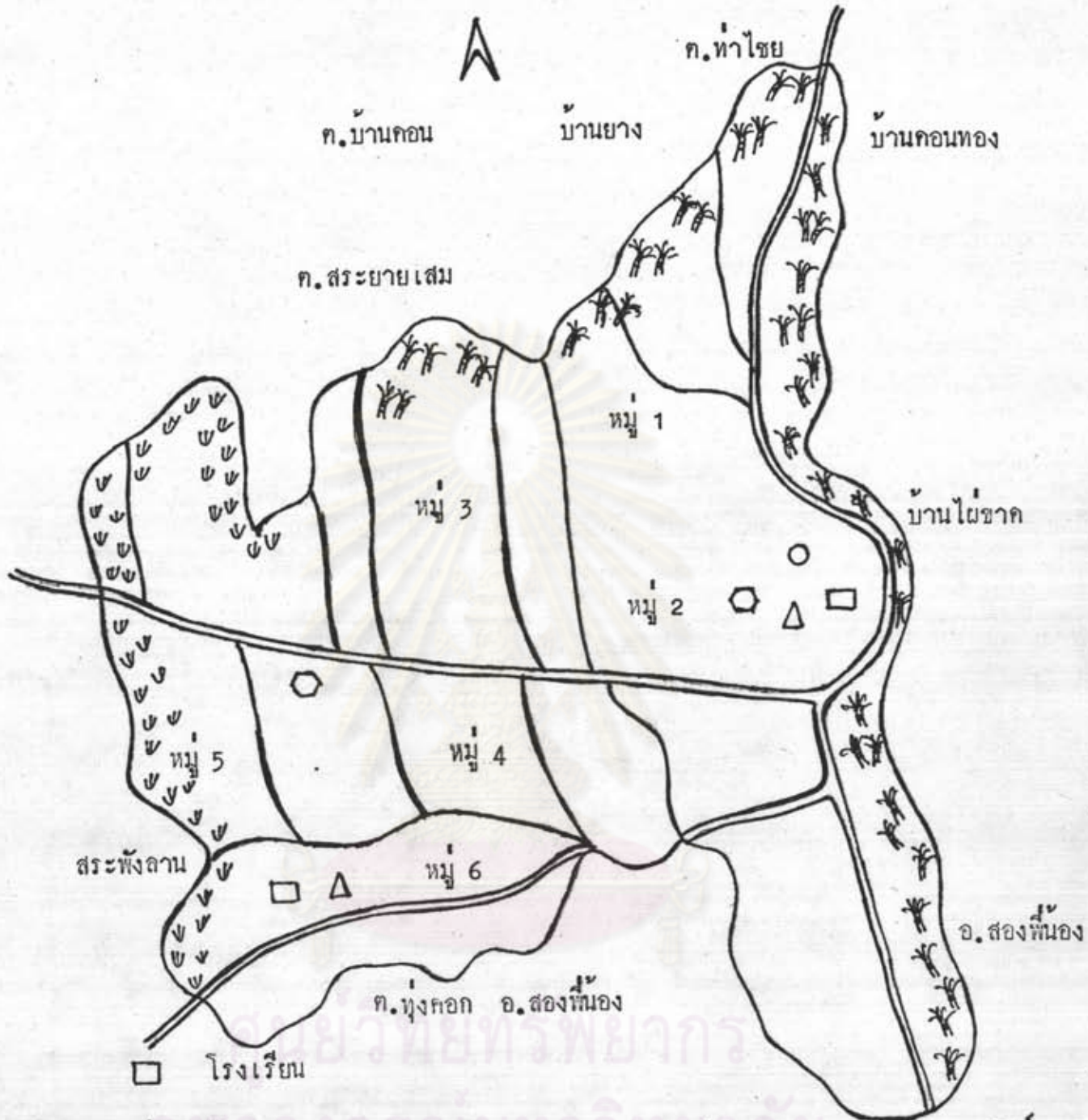
ตำบลนี้มีพื้นที่ทั้งหมด 12,774 ไร่ เป็นพื้นที่ที่ใช้ในการเกษตร 11,389 ไร่
มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลและอำเภออื่น ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ จด ตำบลบ้านคอน อำเภออุ้มทอง และตำบลท่าไชย
อำเภอสองพี่น้อง

ทิศใต้ จด ตำบลทุ่งคอก และตำบลศรีสำราญ อำเภอ
สองพี่น้อง

²สัมภาษณ์ พระครูนันท์ ปาสาธิโก, อธิการเจ้าอาวาสวัดคอนมะเกลือ,

แผนที่สังเขปตำบลคอนมะเกลือ

- โรงเรียน
- △ วัด
- สถานีอนามัย
- ⬡ สระบ่อหลวง
- ทางขอยเข้าหมู่บ้าน
- == ถนนเข้าหมู่บ้าน
- ๖๖ ทุ่งนา 🌴 ไร่

ที่มา : สถานีอนามัยตำบลคอนมะเกลือ

ทิศตะวันออก จก ค่ายลหัวโพธิ์ อำเภอสองพี่น้อง

ทิศตะวันตก จก ค่ายลสระพังลาน และค่ายลสระยายโสม
อำเภออุทอง

โครงสร้างเชื้อชาติ ประชากร

ประชากรของค่ายลคอนมะเกลือโดยเฉพาะในหมู่ที่ 1-5 ส่วนใหญ่มีเชื้อสายลาวโซ่ง แต่ประชากรในหมู่ที่ 6 เป็นคนไทยและลาวพวน นอกจากนี้มีชาวจีนปะปนอยู่บ้างเล็กน้อย มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 577 ครัวเรือน จำนวนราษฎร 3,518 คน แยกเป็นชาย 1,662 คน หญิง 1,856 คน ราษฎรในหมู่ที่ 2 มีจำนวนมากที่สุดคือ 908 คน ในหมู่ที่ 6 มีจำนวนราษฎรน้อยที่สุดคือ 271 คน ถ้าแยกจำนวนราษฎรตามอายุพบว่า ราษฎรที่มีอายุระหว่าง 25-45 ปีมีจำนวนมากที่สุดคือ 970 คน ส่วนประชากรในวัยเรียนคืออายุระหว่าง 7-14 ปีมีจำนวน 549 คน³

การคมนาคม

ค่ายลคอนมะเกลืออยู่ห่างจากอำเภออุทองประมาณ 24 กิโลเมตร ถ้าเดินทางจากกรุงเทพฯ ต้องนั่งรถยนต์สายกรุงเทพฯ - สุพรรณบุรี (สายเก่า) มาลงที่อำเภออุทอง หรือจะนั่งรถยนต์สายกรุงเทพฯ - สุพรรณบุรี (สายใหม่) ไปลงที่ตัวจังหวัดสุพรรณบุรี แล้วต่อรถสายกรุงเทพฯ - สุพรรณบุรี (สายเก่า) มาลงที่อำเภออุทองก็ได้ โดยใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมงครึ่งและเสียค่าโดยสารในราคาเท่า ๆ กันคือ 29 บาท เมื่อไปถึงอำเภออุทองแล้วต้องนั่งรถสองแถวที่เข้าไปในคอนมะเกลือโดยเฉพาะซึ่งมีวันละ 1 เที่ยวเท่านั้น เวลาที่รถออกจากตัวอำเภอประมาณ 12.00 น. คนที่อยู่ในค่ายลคอนมะเกลือจะใช้รถสองแถวนี้เป็นพาหนะในการเดินทางออกมาทำธุระภายนอก ถ้านั่งไป - กลับจะเสียค่าโดยสารคนละ 15 บาท รถสองแถวจะแล่นไปตามถนนมาลัยแมน ห่างออกไปจากตัวอำเภออุทองประมาณ 16 กิโลเมตรก็ถึงหน้าวัดสระพังลาน ต้องเข้าไปตามเส้นทางนี้ซึ่งเป็นถนนลูกรัง

³ ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านปีพ.ศ. 2529

ประมาณ 7 กิโลเมตรก็จะถึงตำบลคอนมะเกลือ หรืออาจจะใช้บริการรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างซึ่งจอดเรียงรายอยู่บริเวณหน้าวัดสระพังลานในอัตราค่าโดยสารคนละ 15 บาท/เที่ยว รถมอเตอร์ไซด์นี้ให้บริการจนถึงเวลาประมาณ 18.00 น. ทางเข้าตำบลคอนมะเกลือมี 3 ทางคือ⁴

1. จากอำเภออุทองไปตามถนนมาลัยแมน จนถึงทางเข้าวัดสระพังลานซึ่งเป็นถนนลูกรัง ถนนสายนี้เป็นถนนสายหลักมีสภาพที่ดีที่สุดและคนใช้มากที่สุด สร้างเมื่อประมาณ 20 ปีมาแล้ว สองข้างทางของถนนเป็นทุ่งนาสลับไร่อ้อย ความปกติเวลาหน้าแล้งจะมีฝุ่นมากแต่เวลาหน้าฝนจะเฉอะแฉะ ถนนเป็นหลุมเล็กบ้างใหญ่บ้าง ซึ่งเป็นอุปสรรคในการเดินทาง ขณะนี้ทางราชการกำลังสร้างถนนเลียบคลองชลประทานชั้นอีกสายหนึ่ง ถ้าถนนสายนี้เปิดใช้การ ก็คงจะทำให้การคมนาคมติดต่อกับภายนอกสะดวกสบายขึ้น

2. ถนนมาลัยแมนแยกเข้าทางหนองวัลย์เป็รียงซึ่งเป็นถนนลูกรัง ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร แต่เดิมเป็นถนนแคบ ๆ รถใหญ่เข้าไม่ได้ เมื่อประมาณ 5 ปีมาแล้วได้รับการปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น สองข้างทางของถนนเป็นไร่อ้อย ถ้าจะไปนครปฐมออกทางถนนสายนี้จะใกล้กว่าทางอื่น แต่ไม่มีรถสองแถวหรือรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างใช้เส้นทางนี้ ผู้ใช้ถนนสายนี้ต้องมีพาหนะส่วนตัว

3. ไปตามถนนมาลัยแมนแล้วแยกตรงทางเข้าวัดทุ่งกระเจ็ด ซึ่งเป็นที่ตั้งหมู่ที่ 6 ตำบลคอนมะเกลือ เป็นถนนลูกรังสภาพพอใช้ได้ จากปากทางเข้าไปถึงชุมชนเป็นระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นเส้นทางที่รถบรรทุกใช้ขนอ้อยไปโรงงาน

นอกจากถนนทั้ง 3 สายที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อกับภายนอกแล้ว ภายในชุมชนก็มีถนนลูกรังหลายสายกว้างพอที่รถใหญ่ ๆ สามารถเข้าไปได้ แต่เวลาหน้าฝนอาจจะมีปัญหาบ้างเนื่องจากถนนเป็นหลุมเป็นบ่อมีน้ำขัง ส่วนถนนที่แยกเข้าไป

⁴สัมภาษณ์ สิ้น ขอยุโรป, 15 เมษายน 2530.

ตามซอยในหมู่บ้านเป็นถนนคียบแคบ ๆ เวลาฝนตกเกิดลื่นลื่นมาก ชาวบ้านเคยเสนอให้ทางราชการปรับปรุงถนนสายหลักที่ใช้เป็นเส้นทางเข้าสู่ชุมชน แต่ก็ยังไม่ได้รับงบประมาณในเรื่องนี้

ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน

รูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนคอนมะเกลือในระยะเริ่มแรกเป็นไปในลักษณะที่ไม่มีการวางแผน (Unplanned Settlement) เช่นเดียวกับชุมชนชนบทส่วนใหญ่ การตั้งถิ่นฐานแบบไม่มีการวางแผนนี้ หมายถึงการตั้งบ้านเรือนอยู่รวมกันเป็นหย่อม ๆ พื้นที่ไร่นาอยู่ห่างออกไปจากกลุ่มบ้านเรือน⁵ ปัจจุบันชาวลาวโซ่งตั้งบ้านเรือนกันอย่างหนาแน่นบริเวณริมคลอง เพื่อความสะดวกในการใช้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและใช้ในการเกษตร อย่างไรก็ตามอาจแบ่งการตั้งถิ่นฐานของชุมชนแห่งนี้ออกได้เป็น 3 ระยะคือ⁶

1. ผู้อพยพเข้ามาในระยะแรก ๆ การตั้งถิ่นฐานของผู้อพยพเข้ามาในระยะแรกนั้นยึดคลองเป็นหลัก จะมีการตั้งบ้านเรือนกระจายกันอยู่ทั่วไปริมลำคลอง บริเวณที่เป็นพื้นที่ในการเกษตรในระยะแรกนี้คือพื้นที่ที่ใช้ทำนา จะอยู่ลึกไปทางท้ายหลังของพื้นที่ที่ใช้ในการสร้างที่อยู่อาศัย

2. ญาติพี่น้องที่อพยพตามมาภายหลัง การตั้งถิ่นฐานของผู้อพยพเข้ามาในระยะที่ 2 นี้จะอยู่ในละแวกเดียวกับผู้อพยพเข้ามาในระยะแรก เนื่องจากในระยะแรกจำนวนผู้อพยพเข้ามามีไม่มาก พื้นที่ในการสร้างที่อยู่อาศัยกว้างขวาง ดังนั้นจึงมีการคัดแบ่งพื้นที่เพื่อให้ญาติพี่น้องที่อพยพตามมาเข้ามาใช้ปลูกสร้างที่อยู่อาศัย

⁵พรศักดิ์ เสียงประชา, สังคมวิทยาชนบทและเมือง (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2523), หน้า 14-18.

⁶สัมภาษณ์ แด เดือนคนรัก, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลคอนมะเกลือ, 17 เมษายน 2530.

ส่วนพื้นที่ที่ใช้ในการ เกษตรยังคงอยู่ลึกไปทางคานหลังของพื้นที่ที่อยู่อาศัย

3. ผู้อพยพเข้ามาภายหลัง ในช่วงระยะเวลาประมาณ 10 ปี มาแล้วเริ่มมีการทำไร่ไถ่ซึ่งต้องการแรงงานมากขึ้น แรงงานจากภายนอกเริ่มอพยพเข้ามาส่วนใหญ่จะไม่ใช้ญาติพี่น้องและไม่มีเชื้อสายลาวโซ่ง เป็นแรงงานที่มาจากภาคอีสานเป็นส่วนมาก บุคคลเหล่านี้จะไม่ปลูกสร้างบ้านเรือนของตนเองแค่จะอาศัยอยู่กับนายจ้างของตน หรือมีเงินนั้นนายจ้างก็จะเป็นผู้จัดหาที่อยู่อาศัยให้ บางคนมาทำงานรับจ้างอยู่นานได้แต่งงานกับชาวลาโวโซ่งในชุมชนนี้ บิดามารดาของคู่สมรส จะยกที่ดินส่วนหนึ่งในบริเวณบ้านให้เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

จากลักษณะการตั้งถิ่นฐานของลาโวโซ่ง ในชุมชนนี้คงที่กล่าวมาแล้ว อาจแบ่งลักษณะพื้นที่ในการตั้งถิ่นฐานออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. พื้นที่ในการตั้งบ้านเรือน จะอยู่เรียงรายกันหนาแน่นตลอดแนวของลำคลองซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญในการอุปโภค บริโภค และการเกษตร คือมาจึงขยายออกมาตามแนวของถนนที่ตัดผ่านชุมชน

2. พื้นที่ในการเกษตร ได้แก่ พื้นที่ที่ใช้ในการทำนาและไร่ไถ่ จะอยู่เป็นแนวลึกไปทางคานหลังของบริเวณพื้นที่ที่อยู่อาศัย เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีการปลูกบ้านเรือนในบริเวณพื้นที่ที่ใช้ในการ เกษตร

สภาพที่อยู่อาศัย

สภาพที่อยู่อาศัยโดยทั่วไปของลาโวโซ่งในชุมชนแห่งนี้ จะสร้างบ้านเรือนอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เมื่อลูกชายแต่งงานจะแยกมาปลูกบ้านอยู่ต่างหาก แต่ยังคงอยู่ในบริเวณพื้นที่เดียวกันกับบ้านของพ่อแม่ ดังนั้นเรือนของแต่ละครอบครัวจะอยู่ไม่ห่างจากกันนัก ทุกบ้านจะมีลานกว้างปลูกไม้ยืนต้น เช่น มะตูม มะขาม มะยม ฯลฯ บริเวณลานกว้างนี้ยังใช้เลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ ด้วย ในช่วงระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมาชาวบ้านเป็นจำนวนมากได้ขุดสระเก็บน้ำขนาดกว้างประมาณ 4 x 4 เมตร หรือกว้างกว่านี้แล้วแต่ขนาดของลานบ้าน ลักษณะของดิน และฐานะของเจ้าของบ้าน

บ้านของลาวโซ่งส่วนใหญ่ไม่มีรั้วล้อมรอบเนื่องจากเป็นญาติพี่น้องกัน บางบ้านที่มีรั้วกัน ก็จะเป็นรั้วค้ำ ๆ ทำด้วยไม้ไผ่ขัดตะหรือที่เป็นไม้ระแนง หรือนำไม้ไผ่ทั้งลำที่ยังไม่ ริดหนามออกมากองเป็นแนวรั้ว

ลักษณะที่อยู่อาศัยของลาวโซ่งที่พบเห็นมากในชุมชนนี้เป็นเรือนไม้ทรงไทย ใต้ถุนสูง บริเวณใต้ถุนปล่อยโล่ง บางบ้านอาจใช้เป็นที่เก็บของ เช่น เครื่องมือ จัปปลา เครื่องทอผ้า รถจักรยาน ฯลฯ ลักษณะบ้านแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ จากบันไดบ้านขึ้นสู่ห้องหัวเรือนหรือนอกชานใช้เป็นที่ทำงานบ้านของผู้หญิงและเป็นที่รับแขก คานท้ายเรือนยกพื้นเป็นห้องครัว ส่วนอีกคานหนึ่งก็เป็นห้อง ๆ สำหรับเป็นที่นอน และมีห้องเล็ก ๆ อีกห้องหนึ่งสำหรับให้ผีเรือนอยู่เรียกว่า "กะลอทอง"

โครงสร้างทางครอบครัว

รูปแบบของครอบครัวของลาวโซ่งในตำบลคอนมะเกลือ ส่วนใหญ่มีลักษณะ เป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family)⁷ กล่าวคือแต่ละครอบครัวประกอบไปด้วย สมาชิกเพียง 2 ช่วงอายุเท่านั้นคือ พ่อ แม่ และลูกที่ยังไม่ได้แต่งงาน หรือเพิ่ง แต่งงานในระยะแรกเท่านั้น สาเหตุเนื่องจากธรรมเนียมของลาวโซ่งนั้นเมื่อลูกสาว แต่งงานจะต้องย้ายไปอยู่บ้านสามี ส่วนลูกชายเมื่อแต่งงานก็ต้องแยกออกมาปลูก บ้านอยู่กับภรรยาของคนต่างหาก โดยพ่อแม่จะยกที่ดินส่วนหนึ่งในบริเวณเดียวกับบ้าน พ่อแม่ให้ ลูกชายจะต้องเก็บเงินเพื่อปลูกบ้านเอง จะเหลือลูกชายไว้ในบ้านเลี้ยง คนเดียวเพื่ออยู่ปรนนิบัติพ่อแม่และช่วยงานในไร่นา ปกติแล้วมักจะเป็นลูกชายคนเล็ก ซึ่งเป็นธรรมเนียมที่ชาวลาวโซ่งถือปฏิบัติกันมา

สำหรับการแต่งงานของลาวโซ่งตำบลคอนมะเกลือ ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวว่าจะต้องแต่งงานกับคนต่างพวกหรือนอกกลุ่มของตน (Exogamy) ซึ่งหมายถึงคนที่ไม่ใช่ญาติของตน หรือจะแต่งงานกับคนในพวกเดียวกัน (Endogamy)

⁷ สุพิศรา สุภาพ, สังคมวิทยา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา-พานิช, 2529), หน้า 66.

ซึ่งหมายถึงคนที่ เป็นญาติของตน⁸ จากการสัมภาษณ์ชาวลาโวซึ่งตำบลคอนมะเกลือ พบว่ามีการแต่งงานทั้งกับคนที่ไม่ใช่ญาติของตนและที่ไม่มีเชื้อสายลาโว ซึ่งแต่งงานกับคนจีนในอำเภออุทอง ข้าราชการในอำเภอกำแพงแสน หรือคนอีสาน ที่เข้ามารับจ้างทำงานในไร่อ้อย และมีการแต่งงานกับคนที่ เป็นญาติกันด้วย

ในการเลือกคู่ครองนั้น พ่อแม่จะให้สิทธิกับบุตรหลานอย่างเสรี พ่อแม่ จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวในเรื่องความรักของหนุ่มสาว เมื่อทั้งฝ่ายชายและหญิงตกลงใจที่จะแต่งงานกัน ฝ่ายชายจะให้ผู้ใหญ่ไปสู้อขอและจัดพิธีแต่งงานตามประเพณีลาโว ซึ่ง อย่างไรก็ตามยังมีหนุ่มสาวจำนวนไม่น้อยที่พากันหนี แล้วมาขอหมาคู่พ่อแม่ฝ่ายหญิง ในภายหลัง สาเหตุสำคัญไม่ใช่เพราะพ่อแม่ขัดขวางการแต่งงาน แต่มักเป็นเพราะ ฝ่ายชายไม่มีเงินพอจะนำมาเป็นค่าสินสอดสำหรับฝ่ายหญิง ได้

จากการสัมภาษณ์ชาวลาโวในชุมชนนี้พบว่า แบบแผนการแต่งงานของ ลาโวซึ่งตำบลคอนมะเกลือเป็นการแต่งงานแบบเอกคู่ครองหรือคู่ครองเดียว (Monogamous Marriage)⁹ กล่าวคือชายคนหนึ่งจะมีภรรยาเพียงคนเดียว สาเหตุเนื่องจากธรรมเนียมประเพณีรวมทั้งการปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่ในกลุ่มเครือญาติ การปฏิบัติตนก็จะถูกควบคุมโดยระบบเครือญาติและการชุมชนนิเวศ

ครอบครัวลาโวซึ่งในตำบลคอนมะเกลือเป็นครอบครัวที่นับถือบิดาเป็นใหญ่ (Patriarchal)¹⁰ มีอำนาจในบ้านเป็นผู้นำในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้นการ สืบตระกูลจะนับทางบิดา ลูกชายและภรรยาจะนับถือบิดาบรรพบุรุษทางฝ่ายพ่อ ส่วน ลูกสาวจะนับถือแม่ทางฝ่ายสามีของตนภายหลังการแต่งงาน

⁸ สุทัตตรา สุภาพ, สังคมวิทยา, หน้า 71.

⁹ สุขุม ศรีบุรินทร์, สังคมวิทยาเบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2525), หน้า 102.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 95.

อาชีพและเศรษฐกิจ

ลาว โข่งในคำบลคอนมะเกลือส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทางการเกษตร พืชหลักที่ปลูกได้แก่ อ้อย ส่วนใหญ่เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ยกเว้นในหมู่ที่ 1 ที่ชาวบ้านมีที่ดินครอบครองจำนวนไม่มากนัก และมีปัญหาในเรื่องดินเปรี้ยวเพาะปลูกไม่ค่อยได้ผล ทำให้ต้องหันมาประกอบอาชีพรับจ้างทำงานในไร่อ้อยของราษฎรในหมู่ที่ 2-5 แทน

เนื่องจากการทำไร่อ้อยจำเป็นต้องใช้แรงงานมาก โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่มีที่ดินเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดการรับจ้างแรงงานภายในไร่อ้อยขึ้น แรงงานส่วนใหญ่มาจากชาวบ้านที่มีที่ดินจำนวนไม่มากนัก เมื่อเสร็จจากการทำนาหรือปลูกอ้อยในที่ดินของตนเองแล้ว ก็จะไปรับจ้างทำงานในไร่อ้อยของผู้ที่มีที่ดินเป็นใหญ่ โดยได้รับค่าแรงจากการปลูกอ้อย 15 สตางค์ ต่อ 1 ตารางวา และการตัดอ้อย 30 บาทต่ออ้อย 100 คัน เป็นที่น่าสังเกตว่าชาวบ้านในชุมชนนี้จะไม่ออกไปรับจ้างทำงานในค่างทองที่

นอกจากการทำไร่อ้อยเป็นอาชีพหลักแล้ว เกือบทุกบ้านจะทำนาด้วยแต่พื้นที่ในการทำนามีไม่มากนัก และประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งทำให้ปลูกข้าวได้ปีละครั้งเท่านั้น ดังนั้นจึงทำนาเพียงเพื่อการบริโภคภายในครอบครัว มีจำนวนน้อยมากที่สามารถปลูกข้าวเพื่อขายผลผลิตเป็นรายได้ของครอบครัว การเลี้ยงสัตว์ก็เป็นอาชีพอย่างหนึ่งของชาวลาว โข่งในคำบลคอนมะเกลือแต่อาชีพนี้ยังไม่แพร่หลายนัก สัตว์ที่เลี้ยงได้แก่ วัว แกะ และหมู

จากการสัมภาษณ์ชาวลาว โข่งในชุมชนพบว่าในฤดูแล้งซึ่งว่างจากการทำนาและปลูกอ้อย บางครอบครัวจะไปเช่าที่ดินแถบอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอบางแพ อำเภอคำเนินสะควก อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อทำนาและทำไร่แดงโม แดงกวา เนื่องจากที่ดินแถบนี้ยังมีความอุดมสมบูรณ์มากกว่า เป็นการหารายได้เสริมให้กับครอบครัว

เนื่องจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในชุมชนแห่งนี้ยังอยู่ในลักษณะ

พึ่งธรรมชาติ การถือครองที่ดินของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ไม่มากนัก ดังนั้น รายได้ของชาวบ้านจึงค่อนข้างต่ำคือประมาณ 8,000-15,000 บาทต่อปี¹¹ ชาวบ้าน จึงมีฐานะค่อนข้างยากจน แม้จะตื่นรนออกไปหารายได้เสริมจากการเช่าที่ดิน แถบอื่นเพื่อทำการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้งซึ่งว่างจากงานแล้ว ก็ยังไม่สามารถทำให้ ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น บางครั้งยังประสบปัญหาการขาดทุนอีกด้วย ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงอยู่ในฐานะเป็นหนี้ ชาวบ้านจะกู้เงินจากพ่อค้าในอำเภอโดยเอา นุ้ยและยาฆ่าแมลงไปใช้ก่อน เมื่อขายผลผลิตไถ่ก็จะถูกหักรายได้เป็นค่าดอกเบี้ยและ เงินที่กู้ยืมไป แต่ชาวบ้านที่มีโฉนดที่ดินมักจะถูกเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร เนื่องจากดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำและสามารถผ่อนส่งได้ในระยะเวลา ที่นานกว่า

จากการสัมภาษณ์กำนันและผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1-5 พบว่า ปัญหาสำคัญที่สุด ในการประกอบอาชีพของชาวบ้านในชุมชนนี้คือปัญหาการขาดแคลนน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่ ยังต้องพึ่งธรรมชาติอาศัยน้ำฝนในการทำไร่นาอยู่ อย่างไรก็ตามชาวบ้านใน ชุมชนนี้ให้ความหวังไว้กับคลองส่งน้ำชลประทาน ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง ว่าจะช่วยทำให้ปัญหาในเรื่องน้ำบรรเทาลงไปได้ และอีกปัญหาหนึ่งที่ชาวบ้านกำลัง ประสบอยู่คือ ปัญหาในเรื่องราคาพืชผลตกต่ำทำให้รายได้ของชาวบ้านลดลง

สาธารณูปโภค

แหล่งน้ำในชุมชน

ในชุมชนนี้ยังไม่มีน้ำประปาใช้ ใ้อาศัยน้ำจากคลองที่แยกมาจาก แม่น้ำท่าจีนซึ่งไหลผ่านบางดี บางบอน หัวพันขย บ้านยาง และคอนมะเกลือ ทุกหมู่บ้านจะใช้น้ำในคลองนี้สำหรับอุปโภค บริโภคและใช้ในการเกษตร จักว่าเป็น แหล่งน้ำที่สำคัญที่สุด ต่อมาเมื่อประมาณ 40 ปีก่อนได้มีการขุดคลองข้างวัดคอนมะเกลือ

¹¹สัมภาษณ์ สุภาภรณ์ ยัมยวน, พัฒนาการตำบลคอนมะเกลือ,

เพื่อระบายน้ำจากคลองใหญ่เข้ามาให้ชาวบ้านได้ใช้สะดวกขึ้น¹²

นอกจากแหล่งน้ำดังกล่าวมาแล้ว ชาวบ้านส่วนใหญ่จะชุกสระเก็บน้ำไว้ภายในบริเวณบ้านของตนเอง น้ำในสระก็ไ้มาจากน้ำฝนนั่นเอง บริเวณหมู่ที่ 2 อยู่ใกล้กับวัดมาก ดังนั้นชาวบ้านแถบนี้จึงฝังท่อไว้ใต้ดินแล้วสูบน้ำในคลองข้างวัดมาใช้โดยที่ไม่จำเป็นต้องชุกสระเก็บน้ำเหมือนชาวบ้านในหมู่บ้านอื่น ๆ การชุกสระเก็บน้ำดังกล่าว ได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่กรมชลประทานนำเครื่องมือมาช่วยชุกให้แล้วแต่ชาวบ้านคนใดต้องการก็จะไม่ให้ความช่วยเหลือทุกรายโดยไม่คิดมูลค่าใด ๆ แล้วขอคืนที่ชุกได้เอาไปทำคันคลองชลประทาน และแต่ละหมู่บ้านจะมีบ่อน้ำสาธารณะไว้ใช้ร่วมกัน ซึ่งไ้มาจากโครงการก.ส.ช. กรมพัฒนาที่ดิน และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ไฟฟ้า

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของทางราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านบางคนพบว่า ไฟฟ้าเริ่มเข้าสู่หมู่บ้านประมาณปีพ.ศ.2519 โดยไ้มาจากงบประมาณพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัด จากการเสนอขอของนายทองหยด จิตคีรีระ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี ไฟฟ้าได้เข้ามาพร้อม ๆ กับการพัฒนาถนนหนทางในหมู่บ้านไ้มีความสะดวกมากขึ้น

ปัจจุบันชาวบ้านในตำบลคอนมะเกลือมีไฟฟ้าใช้เกือบทุกครัวเรือน ดังนั้นจึงมีเครื่องใช้ไฟฟ้าหลายประเภท เช่น หม้อหุงข้าวไฟฟ้า โทรทัศน์ วิทยุ ตู้เย็น ฯลฯ การที่ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านทำให้ชาวบ้านได้รับทราบข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ไ้รวดเร็วขึ้น ชาวบ้านเริ่มสนใจและติดตามเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว อันจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและฐานะความเป็นอยู่ของเขามากขึ้น เช่น การติดตามข่าวเศรษฐกิจ เป็นต้น

¹²สัมภาษณ์ หัก ไชสะอาด, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลคอนมะเกลือ, 18 เมษายน 2530.

ไปรษณีย์

ปัจจุบันการติดต่อสื่อสารของชาวบ้านตำบลคอนมะเกลือกับบุคคลภายนอกในรูปแบบบริการไปรษณีย์มีความสะดวกสบายและรวดเร็วมาก เนื่องจากในช่วง 2-3 ปีมานี้ได้มีการตั้งศูนย์ไปรษณีย์ขึ้นที่ตำบลสระยายโสม (เป็นตำบลที่อยู่ติดกับตำบลคอนมะเกลือ) บุรุษไปรษณีย์จะเข้ามาในชุมชนทุกวันอังคารและพฤหัสบดีเพื่อนำจดหมายและไปรษณีย์ภัณฑ์ไปส่งไว้ที่ตู้ไปรษณีย์ขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ตามจุดต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งพบปะชุมนุมของชาวบ้าน เช่น บริเวณร้านค้า วัด เป็นต้น โดยจะติดตู้เหล่านี้หมู่บ้านละ 1 ตู้ ชาวบ้านจะมาเลือกดูจดหมายจากตู้ไปรษณีย์เอง ถ้าเป็นโทรเลขบุรุษไปรษณีย์จะนำไปส่งให้ถึงมือผู้รับด้วยตนเองโดยไม่คิดค่าบริการพิเศษแต่อย่างใด ในบางครั้งก็จะนำจดหมายหรือไปรษณีย์ภัณฑ์ไปฝากไว้กับผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำไปส่งให้อีกทอดหนึ่ง

นอกจากนี้ชาวบ้านยังสามารถทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวจากทางอำเภอ ข่าวสารทางการศึกษาจากทางโรงเรียน หรือความรู้ด้านการรักษาสุขภาพอนามัยจากสถานีอนามัยประจำตำบล โดยการประกาศเสียงตามสายในเวลาเช้า เนื่องจากชุมชนนี้มีการตั้งบ้านเรือนในลักษณะการรวมกลุ่มกัน บ้านแต่ละหลังอยู่ห่างกันไม่มากนัก ดังนั้นการเผยแพร่ข่าวสารและความรู้ให้แก่ชาวบ้านด้วยการประกาศเสียงตามสายจึงประสบความสำเร็จพอสมควร

อนามัยและสุขภาพ

ในชุมชนแห่งนี้มีสถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 2 มีเจ้าหน้าที่ประจำ 3 คน ให้การรักษาโรคต่าง ๆ ซึ่งไม่รุนแรงนัก มีชาวบ้านได้รับการคัดเลือกและได้รับการอบรมจากหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขให้เป็นผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.) ทำหน้าที่ในการส่งข่าวหรือเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ที่ทางสาธารณสุขต้องการให้ชาวบ้านทราบ และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ทำหน้าที่ในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นก่อนนำผู้ป่วยส่งสถานีอนามัย จำนวนผู้สื่อข่าวสาธารณสุขมีหมู่บ้านละ 10 คน ส่วนอาสาสมัครสาธารณสุขมีหมู่บ้านละ 1 คน บุคคล

เหล่านี้ทำงานด้วยความสมัครใจและเสียสละ ไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น
ดังนั้นจึงสามารถทำหน้าที่ได้ในช่วงที่ว่างจากการประกอบอาชีพแล้ว เท่านั้น

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อนามัยพบว่า¹³ โรคที่เป็นกันมากที่สุด
ในชุมชนคือ โรคเกี่ยวกับทางเดินอาหาร มีผู้มาขอรับบริการจากสถานีอนามัยเฉลี่ย
แล้ววันละประมาณ 20 คน แต่บางวันอาจจะสูงถึง 50 คนก็มี เมื่อสอบถามเกี่ยวกับ
การให้บริการแก่ชุมชนพบว่า เจ้าหน้าที่อนามัยจะให้ความรู้ทางด้านสุขศึกษาแก่
ชาวบ้านอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพอนามัยที่ชาวบ้าน
กำลังประสบอยู่หรือโรคที่กำลังเป็นกันมากในระยะนั้น นอกจากนี้ทุกวันที่ 10 ของ
แต่ละเดือนมารดาจะพาบุตรมาฉีดวัคซีนที่สถานีอนามัย เจ้าหน้าที่อนามัยก็จะถือ
โอกาสนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรและความรู้อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ด้วย
สำหรับบริการที่ให้แก่เด็กในวัยประถมศึกษาได้แก่ การตรวจสุขภาพ ฉีดวัคซีน
การให้สุขศึกษาเกี่ยวกับโรคที่เป็นกันมากในชุมชน การให้มอบฟลูออไรด์ป้องกันฟันผุ
เดือนละ 2 ครั้งทุกวันพฤหัสบดี และไปช่วยสอนเรื่องการปฐมพยาบาลหรือเรื่องอื่น ๆ
แล้วแต่ครูผู้สอนจะเชิญไปเป็นครั้งคราว

ทางด้านการวางแผนครอบครัวนับว่าประสบผลสำเร็จดี ทั้งนี้เพราะ
อัตราการเกิดลดลงเหลือประมาณเดือนละ 4 คนเท่านั้น สาธารณสุขอำเภอจะเข้ามา
ในชุมชนเพื่อให้บริการตรวจสุขภาพพื้นมีละ 1 ครั้ง และสาธารณสุขจังหวัดจะนำ
หน่วยแพทย์เคลื่อนที่เข้ามาให้บริการมีละ 2 ครั้ง

ในหมู่ที่ 1 และ 4 มีกองทุนยามระจำหมู่บ้านด้วย โดยเลือกกรรมการ
มาจากผู้สื่อข่าวสาธารณสุขและอาสาสมัครสาธารณสุข แล้วเปิดรับสมาชิกให้ถือหุ้นใน
ราคาหุ้นละ 10-20 บาท หรือแล้วแต่กรรมการกองทุนยามระจำหมู่บ้านจะเป็นผู้
กำหนด โดยได้รับเงินสนับสนุนจากทางราชการกองทุนละ 1,000 บาท พอสิ้นปี

¹³สัมภาษณ์ ปรานีศ สุขสุคนธ์, เจ้าหน้าที่อนามัย สถานีอนามัยตำบล
คอนมะเกลือ, 22 มิถุนายน 2530.

สมาชิกจะได้รับเงินปันผล เช่นเดียวกับสหกรณ์ แต่มีผู้ไปใช้บริการน้อย ส่วนใหญ่จะไปรักษาที่สถานีอนามัยมากกว่าเพราะตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์กลางของชุมชนสามารถไปมาสะดวก

ภายในชุมชนยังมีการรักษาแบบโบราณอยู่บ้าง โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นโรคเกี่ยวกับกระดูก เช่น แขนหัก ขาหัก ฯลฯ ชาวบ้านจะไปหาหมอแผนโบราณ ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่ที่ 1 สำหรับการรักษานั้นผู้ป่วยจะต้องนำเหล้า หมากพริกขี้หนู ไข่ไก่ และข้าวสาร พร้อมทั้งเงินค่ายกรูอีก 12 บาทไปให้หมอ ถ้าหายแล้วก็จะให้เงินแก้หม้ออีกตามฐานะและความศรัทธาของผู้ป่วย¹⁴ ดังนั้นการรักษาโรคภัยไข้เจ็บของลาวโซ่งในตำบลคอนมะเกลือจึงมีทั้งการรักษาจากหมอโบราณและจากอนามัยตำบล ส่วนโรงพยาบาลอุ้มทองก็อยู่ไม่ไกลนักสามารถไปรับบริการได้สะดวก

ปัญหาสุขภาพในชุมชนได้แก่เรื่องสำม ในชุมชนนี้มีสำมใช้ประมาณร้อยละ 50 เท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ดังนั้นทางเจ้าหน้าที่อนามัยจึงได้รณรงค์ให้สร้างสำมในราคาประหยัดขึ้น นอกจากนี้ยังมีชาวบ้านจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้สร้างคอกให้สัตว์เลี้ยงอยู่ ปลอ่ยให้สัตว์เลี้ยงกินเพิ่มพูนในบริเวณบ้าน หรือบางรายก็ล่ามไว้กับต้นไม้ใกล้ ๆ บ้าน อันก่อให้เกิดความสกปรกและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคต่าง ๆ ได้ สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ค่อยเป็นปัญหามากนัก เพราะชาวบ้านจะกองขยะไว้รวมกันที่ใดที่หนึ่ง เมื่อมีจำนวนมากแล้วก็จะจัดการเผา และในช่วงนี้ได้มีการรณรงค์ให้นำขยะมาทำปุ๋ยหมักเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย

การศึกษา

ในตำบลคอนมะเกลือมีโรงเรียนประถมศึกษา ดังกักสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจำนวน 2 โรงเรียน คือโรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

¹⁴สัมภาษณ์ แคง แอสมรัง, ราษฎรหมู่ที่ 1 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี, 14 เมษายน 2530.

ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 และโรงเรียนวัดทุ่งกระเจี๊ยก ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 อยู่ภายในอาณาเขตของ
วัดคอนมะเกลือและวัดทุ่งกระเจี๊ยกตามลำดับ โรงเรียนทั้งสองเปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เด็กที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1-5 จะไปเรียนที่
โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ ส่วนเด็กที่อยู่ในหมู่ที่ 6 จะเรียนที่โรงเรียนวัดทุ่งกระเจี๊ยก
ทั้งนี้เพราะหมู่ที่ 6 อยู่ห่างออกไปจากหมู่บ้าน ๆ ประมาณ 3-4 กิโลเมตร โรงเรียน
วัดคอนมะเกลือมีครูทั้งหมด 18 คน ครูในโรงเรียนจำนวน 8 คน มีภูมิสำเนาอยู่
ในชุมชน นอกนั้นเป็นคนจากตำบลอื่นในอำเภออุทุมพรและจากจังหวัดอื่น ๆ ครูที่มี
เชื้อสายลาวโซ่งจำนวน 4 คน จำนวนนักเรียน 431 คน (สถิติปี 2529) เป็น
ชาย 216 คน หญิง 215 คน ส่วนโรงเรียนวัดทุ่งกระเจี๊ยกมีครูทั้งหมด 7 คน
จำนวนนักเรียน 84 คน (สถิติปี 2529) เป็นชาย 51 คน หญิง 33 คน¹⁵

ในด้านการศึกษาของประชากรตำบลคอนมะเกลือพบว่า ส่วนใหญ่จบ
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาและไม่ได้ศึกษาต่ออีกเป็นร้อยละ 97.82 ผู้ที่จบการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช. ปกศ.) คิดเป็นร้อยละ 1.48 และผู้
ที่จบการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ปวส. ปวท. อนุปริญญา) คิดเป็น
ร้อยละ 0.68¹⁶ จากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์อำเภออุทุมพรพบว่า¹⁷ ตำบล
คอนมะเกลือพลกอยู่ไม่รู้หนังสือแล้วตั้งแต่ปีพ.ศ. 2528

ในชุมชนลาวโซ่งส่วนใหญ่เมื่อบุตรหลานจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วก็จะ
ให้ออกมาประกอบอาชีพหรือทำงานบ้าน เด็กลาวโซ่งรุ่นใหม่สามารถพูด อ่าน เขียน
ภาษาไทยได้คล่องพอ ๆ กับภาษาลาวโซ่งเนื่องจากเรียนหนังสือไทย แต่ไม่สามารถ
อ่าน เขียนภาษาลาวโซ่งได้ เพียงแต่พูดภาษาลาวโซ่งได้เท่านั้น ผู้ที่สามารถอ่าน

¹⁵ ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนครูและนักเรียนจากสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภออุทุมพร

¹⁶ ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านปีพ.ศ. 2529

¹⁷ สัมภาษณ์ ไพฑูรย์ พูลชอบ, ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภออุทุมพร, 24 มิถุนายน 2530.

เขียนภาษาลาวโซ่ง ใ้มักเป็นผู้ที่มีอายุมาก และเป็นหมอบุ้ประกอบพิธีกรรม นอกจากนี้ยังพบว่าคนที่มีเชื้อสายอื่น ๆ ที่มีโซลาวโซ่งก็สามารถพูดภาษาลาวโซ่งได้

ภายในชุมชนมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชั้น 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนี้อยู่ภายในอาณาเขตของสถานีอนามัยตำบลคอนมะเกลือ ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน โดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะให้การดูแลและเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนจะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เบิกรับเด็กตั้งแต่อายุ 3-4 ขวบ ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะดูแลเด็กตั้งแต่เวลา 9.00 - 16.00 น. และเจ้าหน้าที่อนามัยจะมาตรวจสุขภาพให้เด็กเป็นประจำทุกเดือน ในการนำบุตรหลานมาฝากไว้ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนี้ ผู้ปกครองต้องเสียเงินเดือนละ 45 บาท ซึ่งนับว่าถูกมาก สำหรับการออกไปทำงานนอกบ้านด้วยความสบายใจไม่ต้องเป็นห่วงบุตรหลานของตน

ศาสนา

ศาสนสถานที่สำคัญในตำบลคอนมะเกลือคือวัด เนื่องจากชาวบ้านในชุมชนนี้ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ในตำบลนี้มีวัดทั้งหมด 2 วัด ได้แก่ วัดคอนมะเกลือ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 และวัดทุ่งกระเจ็ดตั้งอยู่หมู่ที่ 6 วัดที่สำคัญคือวัดคอนมะเกลือ เพราะชาวลาวโซ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณหมู่ที่ 1-5 และวัดนี้ตั้งอยู่ในบริเวณที่ใกล้และสะดวกที่สุดสำหรับชาวลาวโซ่งที่จะเข้าร่วมและจัดกิจกรรม ส่วนวัดทุ่งกระเจ็ดนั้นอยู่ไกลจากกลุ่มบ้านเรือนของชาวลาวโซ่ง ทำให้ชาวลาวโซ่งไม่นิยมไปวัดทุ่งกระเจ็ด ส่วนใหญ่ผู้ที่จะไปคือกลุ่มคนไทยและลาวพวนซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในหมู่ที่ 6 ดังนั้นในที่นี้จะขอลงรายละเอียดเฉพาะวัดคอนมะเกลือ เนื่องจากเป็นวัดที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของชาวลาวโซ่ง

วัดคอนมะเกลือเป็นศูนย์กลางในการดำเนินชีวิตของลาวโซ่งในตำบลคอนมะเกลือ วัดนี้สร้างเมื่อประมาณ 100 กว่าปีมาแล้วพร้อม ๆ กับการก่อตั้งชุมชนแห่งนี้ โดยหลวงพ่อกาลเป็นผู้สร้าง ต่อมาหลวงปู่มนต์ ปาสาธิโกได้เป็นผู้บุกเบิกขยายอาณาเขตของวัดให้กว้างขวางขึ้น พร้อมทั้งก่อสร้างโบสถ์หลังใหม่ซึ่งเกิดจาก

แรงศรัทธาของชาวบ้านในชุมชนนี้และท้องที่ใกล้เคียง นอกจากนี้ในอดีตที่ผ่านมาท่าน
 ยังเป็นผู้นำชาวบ้านในการพัฒนาชุมชนหลายด้านได้แก่ การสร้างคลองขนาดใหญ่ข้าง
 วัดซึ่งนับว่าเป็นแหล่งน้ำสำคัญของชาวลาวโซ่งในชุมชนนี้ หาเงินเพื่อนำมาซื้อที่ดินให้
 แก่โรงเรียน และนำชาวบ้านก่อสร้างอาคารเรียนให้แก่โรงเรียนวัดคอนมะเกลืออีก
 ด้วย ทั้งนี้หลวงปู่บันทึก ปาสาธิโกจึงเป็นปูชนียบุคคลที่ชาวลาวโซ่งในตำบล
 คอนมะเกลือและคนในท้องที่อื่น ๆ ให้ความเคารพเลื่อมใสศรัทธาเป็นอันมาก ชาว
 ลาวโซ่งในชุมชนนี้เป็นผู้ที่เคร่งครัดในศาสนามาก ส่วนใหญ่มักจะมาวัดในวันพระโดย
 นำอาหารมาถวายพระและหิ้งเทศน์ ปัจจุบันพุทธศาสนาได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับ
 วิถีชีวิตของชาวลาวโซ่งมากขึ้น แม้แต่ในการประกอบพิธีกรรมบางอย่างชาวลาวโซ่ง
 จะนิมนต์พระไปร่วมพิธีด้วย นอกจากนี้พระสงฆ์ยังมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม
 สำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา ฯลฯ และเป็นผู้นำในการ
 อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของลาวโซ่งด้วย¹² ชาวบ้านจะร่วมมือกันพัฒนาวัดอย่างน้อย
 ปีละครั้ง วัดและชาวบ้านจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ปัจจุบันวัดคอนมะเกลือมี
 พระจำพรรษาอยู่ 7 องค์ สามเณร 1 องค์ มีท่านพระครูสุวรรณธินานุกักรเป็น เจ้าอาวาส¹⁸

วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

ภาษา

ชาวลาวโซ่งในตำบลคอนมะเกลือจะใช้ภาษาลาวโซ่งติดต่อกันสื่อสารใน
 ระหว่างพวกเดียวกันภายในชุมชน และใช้ภาษาไทยกลางติดต่อกับคนที่มีเชื้อชาวลาวโซ่ง
 คนรุ่นเก่าที่มีอายุมากบางคนสามารถเขียนภาษาลาวโซ่งได้ แต่เด็กรุ่นใหม่ไม่สามารถ
 เขียนและอ่านภาษาลาวโซ่งได้แล้ว ยังใช้กันแต่ภาษาพูดเท่านั้น

¹⁸สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณธินานุกักร, เจ้าอาวาสวัดคอนมะเกลือ,

การแต่งกาย

ลาวโซ่งมีลักษณะการแต่งกายและแต่งผมเป็นแบบฉบับของตนเอง ปัจจุบันหญิงลาวโซ่งในชุมชนที่มีอายุมากยังคงแต่งกายด้วยชุดแบบดั้งเดิมคือนุ่งผ้าซิ่น สีดำหรือสีครามเข้ม ใส่เสื้อไม่มีแขนหรือแขนกระบอกสีเดียวกับผ้าซิ่น บางคนก็ใช้ผ้าผืนยาว ๆ คาดอกแทนการใส่เสื้อ นอกจากนี้ผู้สูงอายุเหล่านี้บางคนยังเกล้าผมมวยที่เป็นแบบฉบับของลาวโซ่งด้วย แต่ลาวโซ่งรุ่นใหม่แต่งกายและไว้ผมตามสมัยนิยมแล้ว ถึงแม้ว่าการแต่งกายและแบบผมจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่เมื่อจะประกอบพิธีกรรมใด ๆ ลาวโซ่งทุกคนต้องแต่งกายตามแบบดั้งเดิม เสื้อผ้าที่ใช้ในโอกาสพิเศษนี้เรียกว่า "เสื้อฮี" เป็นเสื้อที่ทอด้วยผ้าฝ้ายย้อมครามแล้วนำมาตัดเย็บตกแต่งด้วยมืออย่างสวยงาม เสื้อฮีของหญิงและชายมีลักษณะแตกต่างกันและในแต่ละพิธีกรรมก็จะมีวิธีใส่เสื้อต่างกันอีกด้วย ปกติหญิงชาวลาโซ่งจะตัดเย็บเสื้อฮีไว้ใส่เองและทำให้สมาชิกในครอบครัวด้วย แต่ปัจจุบันงานฝีมือนี้กำลังจะถูกละเลยไป ผู้ที่สามารถทำได้มีจำนวนไม่มากนักส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุมากแล้ว

อาหารการกิน

แต่เดิมนั้นลาวโซ่งบริโภคข้าวเหนียวเป็นหลัก ในปัจจุบันลาวโซ่งกินข้าวเจ้าเช่นเดียวกับคนไทยโดยทั่วไป ส่วนข้าวเหนียวจะใช้เป็นอาหารในงานพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีเสนเรือน พิธีแต่งงาน เป็นต้น อาหารที่รับประทานในชีวิตประจำวันก็เหมือนกับคนไทย ส่วนอาหารที่เป็นลักษณะเฉพาะของลาวโซ่งมีดังนี้¹⁹

1. แจ่ว คือน้ำพริกปลาป่นใส่ปลาร้า รับประทานกับผักต่าง ๆ ซึ่งหาได้ในท้องถิ่น
2. แกงหน่อส้ม คือแกงหน่อไม้ไม่ใส่กะทิ เครื่องแกงแบบเดียวกับแกงส้ม นิยมใส่ปลาลงไปในแกงด้วย

¹⁹สัมภาษณ์ นฤมล หมอยาภิ, อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียน
วัดคอนมะเกลือ, 22 มิถุนายน 2530.

3. ด้กจับ คือย้าด้กหลาย ๆ อย่าง โดยจะนำด้กไปลวกแล้วหันให้ละเอียด เครื่องปรุงมีพริก หอม กระเทียมเผาโคลกรวมกับข่าสด และใส่ปลาร้าลงไปเพื่อเพิ่มรสชาติ

4. ปะแทะพัก คือปลาร้าสับ นำปลาร้าคิมมาสับ บางคนไม่ชอบรับประทานคิม ๆ อาจจะไปด้กให้สุกได้ ใส่ตะไคร้ หอม กระเทียม พริก แล้วปรุงรสด้วยมะขามเปียก

5. ต้มย้า คือการต้มไก่ (หรือปลา) ทั้งตัวให้สุก แล้วนำมาฉีกเนื้อออก ใส่เครื่องปรุงแบบเดียวกับการทำด้กจับ ปรุงรสด้วยมะขามเปียก

แหล่งอาหารของลาวโซ่งที่ค่อนข้างมีเกลือส่วนหนึ่ง เช่น ปลา ทาได้ จากลำคลอง หนองน้ำต่าง ๆ บางบ้านก็ซุกบ่อเลี้ยงปลาไว้กินเอง และนิยมทำปลาร้า ซึ่งเป็นอาหารหลักในชีวิตประจำวันใส่ไหไว้รับประทานตลอดก็มีอีกด้วย นับว่าเป็นการประหยักรายจ่ายทางหนึ่ง

ความเชื่อ

ความเชื่อของลาวโซ่งส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือผี บางอย่างยังคงปฏิบัติกันอยู่อย่างเคร่งครัด แต่บางอย่างก็กำลังจะสูญหายไปแล้ว อาจแบ่งความเชื่อของลาวโซ่งออกเป็น 5 ประเภทคือ²⁰

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิด
2. ความเชื่อเกี่ยวกับการตาย
3. ความเชื่อเกี่ยวกับการแต่งงาน
4. ความเชื่อเกี่ยวกับผีเรือน
5. ความเชื่ออื่น ๆ

²⁰ สัมภาษณ์ นฤมล หมอยาผี, 22 มิถุนายน 2530 และสัมภาษณ์ แสง แอสมรัง, 23 มิถุนายน 2530.

1. ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิด

1.1 พ่อแม่จะใช้ใบตาลหรือคอกจกसानสัญลักษณ์ประจำตัวเด็กที่เกิดใหม่เป็นเสมือนเครื่องรางประจำตัวเด็ก โดยเชื่อว่าขวัญของเด็กจะไปอยู่ที่สัญลักษณ์นั้น สำหรับเด็กชายเรียกว่า "โต" ถ้าเป็นเด็กหญิงเรียกว่า "หอยา" พ่อแม่จะเก็บโตและหอยาไว้ในห้องผีเรือน

1.2 ชาวโซ่งเชื่อว่าถ้าให้หญิงมีครรภ์กินคอกจกมาสกคัมมน้ำหรือกินมะพร้าวอ่อนที่นำไปลวกพ่างชาแล้วจะทำให้คลอดง่ายขึ้น

1.3 หญิงลาวโซ่งที่เพิ่งคลอดลูกใหม่ ๆ และอยู่ในระหว่างการอยู่ไฟจะกินอาหารรสจัดหรือผักบางชนิดไม่ได้ (เช่น ผักแว่น ผักชะอม) เพราะเชื่อกันว่าเป็นอาหารแสลงที่จะทำให้เมาเลือก และทำให้หน้ามเป็นพิษกับเด็กได้

1.4 เด็กลาวโซ่งที่ยังเล็กอยู่หากเจ็บไข้ได้ป่วยบ่อย ๆ พ่อแม่จะทำพิธีเส่นฆ่าเกือกให้โดยเชื่อว่าผีเกือก (เหมือนกับแม่มดของคนไทย) เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วย

2. ความเชื่อเกี่ยวกับการตาย

2.1 เวลามีคนตายในบ้าน ลาวโซ่งจะไม่นิยมเก็บศพไว้นาน เนื่องจากจะหาวันดียากขึ้น เพราะความประเพณีของลาวโซ่งจะไม่ประกอบพิธีกรรมใด ๆ ตรงกับวันตายของญาติพี่น้อง หลังจากเผาศพแล้วในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งเดือน จะมีพิธีเชิญผีขึ้นเรือน ในระหว่างที่ยังไม่ได้เชิญวิญญาณขึ้นบ้านคนในบ้านของผู้ตายจะไปขึ้นบ้านของผู้อื่นไม่ได้และห้ามทำบุญทำทานใด ๆ ทั้งนี้เพราะถือว่าผีผู้ตายจะตามคนในบ้านไปทุกหนทุกแห่ง ถ้าไม่ขึ้นบ้านใครอาจจะทำให้คนในบ้านนั้นต้องเจ็บป่วยหรือมีอันเป็นไปถึงแก่ชีวิตได้

2.2 คนที่ตายไม่กี่คือตายโหง ความประเพณีของลาวโซ่งจะไม่ให้เผาแต่จะฝังไว้ก่อนเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 1 ปี พอครบกำหนดแล้วจึงจะทำพิธีเผาศพวิญญาณผู้ตายในลักษณะนี้จะเชิญขึ้นบ้านไม่ได้ ต้องฝากไว้ที่วัด

2.3 บ้านโคที่มีคนตาย ห้ามคนในบ้านทำงาน 7 วัน ถึงแม้ว่าจะกำลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือทำงานโค ๆ ก็ตามต้องหยุดทำก่อน ถ้าสามารถหยุดทำงานจนกว่าจะทำพิธีเชิญผีขึ้นเรือนโคก็จะถือว่าดี

2.4 ห้ามหญิงมีครรภ์ไปเผาศพ ถ้ามีความจำเป็นต้องไปจริง ๆ ต้องใช้เข็มกลัดคอกลัดตรงหน้าอกถือว่าเป็นเคล็ดช่วยป้องกันอันตรายแก่ตนเองและทารกในครรภ์ ในสมัยก่อนยังมีความเชื่อว่าถ้าหญิงมีครรภ์เห็นของคกหล่นอยู่ห้ามถือว่าของนั้นสกปรก ต้องเก็บกินเพราะจะทำให้คลอดง่าย

3. ความเชื่อเกี่ยวกับการแต่งงาน

3.1 ถ้าหญิงและชายแต่งงานกันแล้วแต่ยังไม่ได้ไหว้วิน ผู้หญิงจะถูกห้ามเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมใด ๆ ทั้งสิ้นเพราะถือว่าผียังไม่รับรู้

3.2 ในระหว่างที่ฝ่ายชายจะไปสู่ขอฝ่ายหญิงแต่งงาน ถ้าญาติพี่น้องของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายลง จะทำพิธีแต่งงานไม่ได้ต้องเลื่อนออกไปก่อนเป็นเวลา 1 ปี

4. ความเชื่อเกี่ยวกับผีเรือน

4.1 เมื่อจะออกจากบ้านเดินทาง ไปไหนไกล ๆ หรือไปทำธุระอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องบอกผีเรือนก่อนจะทำให้เกิดความปลอดภัยและประสบความสำเร็จ สิ่งของที่ใช้ในการบอกผีเรือนได้แก่ หมากและพลู

4.2 ลาวโซ่งทุกบ้านต้องเลี้ยงผีเรือนเป็นประจำเรียกว่า "พิธีปากตง" ระยะเวลาในการทำพิธีปากตงขึ้นอยู่กับว่าเป็นตระกูลผู้ท้าวหรือผู้น้อย ถ้าเป็นตระกูลผู้ท้าวต้องทำทุก 5 วัน ส่วนตระกูลผู้น้อยจะทำทุก 10 วัน อาหารที่ใช้ในพิธีจะเป็นอะไรก็ได้ยกเว้นไข่กับมะละกอเพราะถือว่าเป็นของเหม็น นอกจากนี้ลาวโซ่งต้องเลี้ยงผีใหญ่ 3 ปีคือหนึ่งครั้งค้ายเรียกว่า "กินเสนหรือเสนเรือน"

4.3 เมื่อเวลามีแขกแปลกหน้าจากถิ่นอื่นไปบ้านของลาวโซ่ง เจ้าของบ้านต้องเอาเหล่าชาวไปบอกกับผีเรือนก่อน แล้วจึงนำมาเลี้ยงแขกจะทำให้เกิดผลดีแก่เจ้าของบ้าน ถ้าแขกมาค้างคืนค้ายเจ้าของบ้านต้องให้หมากพลูบอกต่อผีเรือน จะทำให้แขกที่มาพักนอนหลับฝันดี

4.4 ความขมขื่นนิยมของลาว โข่งลูกชายจะยกสาววัยเลี้ยงผี
พ่อแม่ไม่ได้ ต้องให้ลูกสาว ลูกสะใภ้ หรือหลานยกไปให้ ดังนั้นลาวโข่งบางราย
อาจจะไม่ต้องการให้ลูกชายแต่งงานกับหญิงที่ไม่ใช่ลาว โข่ง เพราะจะไม่รู้ธรรมเนียม
ต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อพ่อแม่ตายไปแล้วอาจจะอยากไม่มีอาหารกินได้

5. ความเชื่ออื่น ๆ

5.1 การตากผ้าบนบ้านในเวลาากลางคืนนั้น จะตากได้เฉพาะ
ตรงที่มีหลังคาเท่านั้น ห้ามตากผ้านอกชานเพราะมองดูแล้วจะเหมือนกับฆ่าข้าว เวลา
นำศพไปไว้ที่ป่าช้าต้องแขวนผ้าสีต่าง ๆ ไว้ด้วย ไม่มีการเก็บหรือเปลี่ยนผ้าสีเหล่านี้
แค่จะแขวนไว้จนเปียกและแห้งไปเอง ดังนั้นถ้าตากผ้าไว้นอกชานวิญญูณาอาจจะคิดว่า
เป็นฆ่าแล้วเข้ามาในบ้าน ทำให้เกิดอันตรายแก่คนในบ้านได้

5.2 ห้ามพี่ชายเอาเมล็ดพันธุ์พืชหรือสัตว์เลี้ยงของน้องสาวมา
ทำพันธุ์ เพราะจะทำให้พืชหรือสัตว์เลี้ยงของน้องสาวตาย แต่พี่สาวสามารถเอา
เมล็ดพันธุ์พืชหรือสัตว์เลี้ยงของน้องชายมาทำพันธุ์ได้ถือว่าทั้งสองฝ่าย

ประเพณีต่าง ๆ

ลาวโข่งมีพิธีกรรมต่าง ๆ มากมายซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างความ
เชื่อในเรื่องการนับถือผีและความเชื่อทางพุทธศาสนา ลาวโข่งทุกคนถือว่าพิธีเสนเรือ
เป็นพิธีที่มีความสำคัญมากและยังปฏิบัติกันมากที่สุดในปัจจุบัน เพราะเป็นการทำบุญไปให้
แก่บรรพบุรุษของตนที่ล่วงลับไปแล้ว และจะทำให้ครอบครัวของตนมีความสุขความ
เจริญด้วย พิธีนี้จะทำทุก 2-3 ปี/ครั้ง หรือนานกว่านี้แล้วแต่ฐานะทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัวนั้น ๆ นอกจากพิธีเสนเรือแล้วก็ยังมีพิธีปากตงอีกพิธีหนึ่งที่ลาวโข่งยังคงปฏิบัติ
กันแทบทุกครัวเรือน เนื่องจากบ้านของลาวโข่งจะมีผีเรือนประจำบ้าน ที่ต้องทำพิธี
ปากตงก็เพื่อระลึกถึงพ่อแม่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว จะให้มีของกินเหมือนกับตอนที่
ยังมีชีวิตอยู่ พิธีนี้จะทำทุก 5 วันหรือ 10 วันแล้วแต่ที่บ้านนั้นเป็นลาวโข่งตระกูล
ผู้ท้าวหรือผู้น้อย ส่วนพิธีอื่น ๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีศพ พิธีเชิญผีขึ้นเรือน ก็ยัง
มีการปฏิบัติกันอยู่บ้างแต่ไม่เคร่งครัดเหมือนสมัยก่อน รูปแบบของการประกอบพิธีกรรม
ต่าง ๆ ได้ถูกคัดทอนลงหรือเปลี่ยนแปลงไปบ้างเพื่อให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและ

สังคมในปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ชาวลาวโซ่งในตำบลคอนมะเกลือพบว่า มีลาวโซ่งเป็นจำนวนมากที่คิดว่าชนบทรวมเนียบประเพณีซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของลาวโซ่งนี้ ควรจะได้รับการส่งเสริมและรักษาให้ดำรงอยู่ต่อไปชั่วลูกชั่วหลาน เพราะเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษได้ปฏิบัติต่อกันมาเป็นเวลานานแล้ว คงจะเห็นได้จากปัจจุบันได้มีการฟื้นฟูประเพณีบางอย่างซึ่งเลิกปฏิบัติไปแล้ว ได้แก่ ประเพณีการเล่นคอนในช่วงสงกรานต์ ลาวโซ่งทั้งหญิงและชายที่จะเล่นคอนต้องแต่งกายตามแบบประเพณีเดิม นอกจากนี้ผู้ชายชาวลาวโซ่งในแต่ละหมู่บ้านจะรวมกลุ่มกันเดินทางไปเล่นคอนในหมู่บ้านอื่น ๆ เหมือนในอดีตที่ผ่านมาอีกด้วย แต่ช่วงเวลาการเล่นได้ลดน้อยลงจากเดิมที่เคยเล่นกันเป็นเวลาแรมเดือนเหลือเพียง 4-5 วันในช่วงสงกรานต์เท่านั้น มีบางประเพณีที่ชาวลาวโซ่งต้องการให้เลิกปฏิบัติได้แก่ พิธีเส่นฆ่าเกือก ในพิธีนี้ต้องใช้สัตว์ตัวเล็ก ๆ มาขังไว้แล้วฆ่าในวันทำพิธีเพื่อให้เคราะห์ร้ายหมดไปกับสัตว์ตัวนั้น ชาวลาวโซ่งบางคนคิดว่าเป็นการทรมานสัตว์และเป็นบาปแก่ตัวเองด้วย

การเมืองการปกครอง

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ของทางราชการและชาวบ้านบางคนในเรื่องความสนใจทางการเมืองของลาวโซ่งในตำบลคอนมะเกลือพบว่า ประชาชนมีความสนใจและตื่นตัวทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมาก การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปรากฏว่ามีผู้มาใช้สิทธิถึงประมาณร้อยละ 90 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากชาวบ้านเห็นว่าการเมืองในระดับท้องถิ่นจะส่งผลโดยตรงต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเขา ในขณะที่การเมืองในระดับสูงกว่าส่งผลในวงกว้างและไม่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในทันที ประชาชนไม่ค่อยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ส่วนใหญ่จะพูดคุยกันถึงเรื่องท่วมาหากิน คำนิยมในการเลือกผู้นำยังคงยึดถือบุคคลเป็นหลักมากกว่าพิจารณาแนวนโยบายของบุคคลหรือคณะบุคคล

ลักษณะของกิจกรรมในชุมชนของตำบลคอนมะเกลือ อาจแบ่งออกได้

เป็น 2 แบบคือ

1. กิจกรรมเนื่องมาจากนโยบายของทางราชการ ได้แก่ กิจกรรมที่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านได้รับมาจากอำเภอหรือจังหวัด เพื่อมาชักชวนให้คนในชุมชนร่วมมือกันปฏิบัติ มักเป็นกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเนื่องในโอกาสพิเศษ หรือวันสำคัญต่าง ๆ เช่น การพัฒนาความสะอาดภายในชุมชนเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา

2. กิจกรรมที่จัดทำขึ้นมาเอง ได้แก่ กิจกรรมที่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านประชุมปรึกษาหารือกับสภาตำบล แล้วกำหนดขึ้นมาซึ่งมักได้แก่กิจกรรมอันจะเป็นประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน เช่น การร่วมมือกันพัฒนาถนนในช่วงฤดูฝน การขุดลอกคลองสาธารณะ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและประเพณี เป็นต้น

นอกจากกิจกรรมที่เกิดจากการปรึกษาหารือร่วมกับสภาตำบลแล้ว ยังมีกิจกรรมที่แต่ละหมู่บ้านจัดทำขึ้นมาเอง โดยผู้ใหญ่บ้านปรึกษาร่วมกับกรรมการหมู่บ้าน เมื่อพิจารณาว่าเหมาะสมก็จะชักชวนให้ชาวบ้านร่วมมือกันปฏิบัติ เช่น การรณรงค์เรื่องความสะอาดในหมู่บ้าน การสร้างส้วม การพัฒนาถนนภายในหมู่บ้าน การกำจัดขยะ เป็นต้น จำนวนของการจัดกิจกรรมในแต่ละหมู่บ้านจึงไม่เท่ากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกิจกรรมในลักษณะที่ 2 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ของผู้นำในชุมชนนั้น ๆ และยังขึ้นอยู่กับความต้องการและการให้ความร่วมมือของคนในชุมชนอีกด้วย

จากการสัมภาษณ์กำนันและผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1-5 พบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมในชุมชนได้แก่ ปัญหาความร่วมมือของคนในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจ รายได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตรค่อนข้างต่ำ ทำให้คนในชุมชนต้องทุ่มเวลาให้กับการทำงานเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัวจนแทบจะไม่มีวันหยุด แม้ช่วงหน้าแล้งก็ยังต้องไปเช่าที่ดินในท้องที่อื่นปลูกพืชไร่ เป็นรายได้เสริม ดังนั้นจึงไม่มีเวลาและไม่ให้ความสนใจในการร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อชุมชนเท่าที่ควร

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปในโรงเรียน

เด็กชาวดาวโขงในตำบลคอนมะเกลือได้รับการศึกษาแบบทางการจากโรงเรียนวัดคอนมะเกลือ โรงเรียนนี้เปิดเรียนครั้งแรกเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2477 ปัจจุบันเปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

ที่ตั้งและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

โรงเรียนวัดคอนมะเกลือตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุรินทร์ โรงเรียนอยู่ในอาณาเขตของวัดคอนมะเกลือ มีพื้นที่ทั้งหมด 32,040 ตารางเมตร ด้านหลังของโรงเรียนเป็นสถานีอนามัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สภาพพื้นที่ของโรงเรียนเป็นที่ลุ่ม บริเวณโรงเรียนมีต้นไม้ใหญ่น้อยปลูกเรียงรายอยู่อย่างเป็นระเบียบ แลดูสวยงาม ร่มรื่น แต่ภายในโรงเรียนไม่มีสัญลักษณ์ใด ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวดาวโขงปรากฏให้เห็น

โรงเรียนนี้มีอาคารเรียนทั้งหมด 4 หลัง ด้านหลังโรงเรียนที่ติดกับสถานีอนามัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้เป็นที่เล่นและเป็นที่จอดรถจักรยานซึ่งนักเรียนใช้เป็นพาหนะในการเดินทางมาโรงเรียน อีกด้านหนึ่งเป็นแปลงเกษตรเพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ และแปลงเกษตรที่ทำขึ้นเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน

นอกจากอาคารเรียนทั้ง 4 หลังแล้ว ยังมีอาคารประกอบอีก 6 หลัง ได้แก่ อาคารเอนกประสงค์ บ้านพักครู เรือนเพาะชำ และส้วม

รูปที่ 9 อาคารบริเวณของโรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

ภูมิหลังของครู

ครูในโรงเรียนวัดคอนมะเกลือมีทั้งหมด 19 คน ไม่รวมราชการที่อื่น 1 คน เป็นครูที่ทำการสอนจริงเพียง 16 คน (อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนเป็น 1 : 24) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร 17 คน เนื่องจากครูท่านหนึ่งไปราชการที่อื่นจึงไม่ได้ทำการสัมภาษณ์ รายละเอียดเกี่ยวกับภูมิหลังของครูและผู้บริหารปรากฏในตารางที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ร้อยละของภูมิหลังของครูและผู้บริหาร โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

ภูมิหลังของครูและผู้บริหาร	จำนวน/คน (N=17)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	10	58.82
หญิง	7	41.17
อายุ		
20 - 30 ปี	8	47.05
31 - 40 ปี	5	29.41
41 - 50 ปี	1	5.88
51 - 60 ปี	3	17.64
เชื้อชาติ		
ไทย	10	58.82
ลาว ไช่	4	23.52
จีน	3	17.64
การศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าอนุปริญญา	2	11.76
อนุปริญญา	9	52.94
ปริญญาตรี	6	35.29
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
อายุราชการ		
1 - 10 ปี	10	58.82
11 - 20 ปี	3	17.64
21 - 30 ปี	1	5.88
31 - 40 ปี	3	17.64
41 ปีขึ้นไป	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภูมิหลังของครูและผู้บริหาร	จำนวน/คน (N=17)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่สอนในโรงเรียนวัดคอนมะเกลือ		
1 - 5 ปี	10	58.82
6 - 10 ปี	1	5.88
11 - 15 ปี	5	29.41
16 - 20 ปี	1	5.88
20 ปีขึ้นไป	-	-
ภูมิลำเนา		
ตำบลคอนมะเกลือ	5	29.41
ตำบลอื่น ๆ ในอำเภออุทุมพร	3	17.64
จังหวัดสุพรรณบุรี	2	11.76
จังหวัดอื่น ๆ	7	41.17
ที่พักอาศัยในปัจจุบัน		
บ้านพักครูในโรงเรียน	7	41.17
บ้านตนเองในหมู่บ้าน	8	47.05
อื่น ๆ (ระบุ) บ้านตนเองนอกหมู่บ้าน	2	11.76
ความรู้สึกในการสอนนักเรียนชาวลาวโซ่ง		
ลำบากใจ	2	11.76
เฉย ๆ	3	17.64
ไม่ลำบากใจ	12	70.58
สาเหตุของความลำบากใจในการสอนนักเรียนชาวลาวโซ่ง		
มีปัญหาเรื่องภาษาลาวโซ่งกับนักเรียน	1	50.00
มีปัญหากับผู้ปกครองนักเรียน	-	-
เด็กนักเรียนชาวลาวโซ่งสติปัญญาไม่ดี	-	-
นักเรียนชาวลาวโซ่งขาดเรียนบ่อย	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภูมิหลังของครูและผู้บริหาร	จำนวน/คน (N=17)	ร้อยละ
ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม ของชาวลาวโซ่งได้	-	-
อื่น ๆ (ระบุ) สภาพแวดล้อมทางบ้านที่ ปลูกฝังลักษณะนิสัยเด็ก	1	50.00

จากตารางที่ 1 แสดงว่าครูในโรงเรียนวัดคอนมะเกลือเป็นชายคิดเป็นร้อยละ 58.82 หญิงคิดเป็นร้อยละ 41.17

ครูที่มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปีมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.05 รองลงมาก็คืออายุระหว่าง 31 - 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 29.41 และครูที่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปีมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.88

ครูส่วนใหญ่มีเชื้อสายไทยคิดเป็นร้อยละ 58.82 ครูที่มีเชื้อสายลาวโซ่งคิดเป็นร้อยละ 23.52 และมีเชื้อสายจีนเพียงร้อยละ 17.64

ครูที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.94 รองลงมาก็คือระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 35.29 และครูที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าอนุปริญญาจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 11.76

ครูที่มีอายุราชการระหว่าง 1 - 10 ปีมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 58.82 รองลงมาก็คืออายุราชการระหว่าง 11 - 20 ปี และ 31 - 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 17.64 ครูที่มีอายุราชการระหว่าง 21 - 30 ปีมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.88

ครูที่สอนในโรงเรียนวัดคอนมะเกลือตั้งแต่ 1 - 5 ปีมีจำนวนมากที่สุดคิด

เป็นร้อยละ 58.82 รองลงมาคือ 11 - 15 ปีคิดเป็นร้อยละ 29.41 ครูที่สอนในโรงเรียนนี้ตั้งแต่ 6 - 10 ปี และ 16 - 20 ปีมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.88

ครูส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นคิดเป็นร้อยละ 41.17 รองลงมามีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลคอนมะเกลือคิดเป็นร้อยละ 29.41 ตำบลอื่น ๆ ในอำเภออุ้มถองคิดเป็นร้อยละ 17.64 และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรีคิดเป็นร้อยละ 11.76

ครูที่พักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเองในหมู่บ้านมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.05 รองลงมาอาศัยอยู่บ้านพักครูคิดเป็นร้อยละ 41.17 นอกจากนั้นพักที่บ้านตนเองนอกหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 11.76

ในด้านความรู้สึกในการสอนนักเรียนชาวลาโว้ ครูที่มีความรู้สึกไม่ลำบากใจเป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 70.58 รองลงมาคือรู้สึกเฉย ๆ คิดเป็นร้อยละ 17.64 และครูที่รู้สึกลำบากใจมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 11.76

สาเหตุของความลำบากใจในการสอนนักเรียนชาวลาโว้คือ มีปัญหาเรื่องภาษาลาโว้กับนักเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้านที่ปลูกฝังลักษณะนิสัยเด็กคิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภูมิหลังนักเรียน

โรงเรียนวัดคอนมะเกลือมีนักเรียนทั้งหมด 431 คน (สถิติปี 2529) แยกเป็นชาย 216 คน หญิง 215 คน นักเรียนทั้งหมดอาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1-5 ถ้าแยกนักเรียนตามเชื้อชาติพบว่า เป็นนักเรียนที่มีเชื้อสายลาวโซ่งจำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 87.93 นักเรียนที่มีเชื้อสายไทยและลาวพวนมีจำนวนเท่ากันคือ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 4.64 และนักเรียนที่มีเชื้อสายจีนจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78²¹

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาโซ่งซึ่งมีจำนวน 67 คน แต่ผู้วิจัยสุ่มมาร้อยละ 60 ดังนั้นได้กลุ่มที่ศึกษาจำนวน 40 คน จากการสัมภาษณ์นักเรียนทั้ง 40 คนนี้เกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนพบว่า บิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ประมาณเดือนละ 1,001 - 2,000 บาท ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²¹ ข้อมูลจากการสำรวจจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2530

ตารางที่ 2 ร้อยละของภูมิหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง
โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

ภูมิหลังของนักเรียน	จำนวน/คน (N=40)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	18	45.00
หญิง	22	55.00
อายุ		
11 ปี	-	-
12 ปี	34	85.00
13 ปี	5	12.50
14 ปี	1	2.50
เชื้อสายของบิดา		
ไทย	3	7.50
ลาวโซ่ง	37	92.50
จีน	-	-
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
เชื้อสายของมารดา		
ไทย	1	2.50
ลาวโซ่ง	38	95.00
จีน	1	2.50
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
การศึกษาของบิดา		
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	3	7.50
ประถมศึกษาปีที่ 4	37	92.50
ประถมศึกษาปีที่ 7	-	-
มัธยมศึกษาปีที่ 3	-	-

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ภูมิหลังของนักเรียน	จำนวน/คน (N=40)	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 5	-	-
อนุปริญญา	-	-
ปริญญาตรี	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
การศึกษาของมารดา		
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	5	12.50
ประถมศึกษาปีที่ 4	31	77.50
ประถมศึกษาปีที่ 7	1	2.50
มัธยมศึกษาปีที่ 3	-	-
มัธยมศึกษาปีที่ 5	-	-
อนุปริญญา	-	-
ปริญญาตรี	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
อื่น ๆ (ระบุ) ไม่ได้เรียน	3	7.50
สถานภาพทางครอบครัว		
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	32	80.00
บิดามารดาหย่าร้างกัน	2	5.00
บิดามารดาแยกกันอยู่	-	-
บิดาถึงแก่กรรม	4	10.00
มารดาถึงแก่กรรม	2	5.00
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับ		
บิดา	2	5.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ภูมิหลังของนักเรียน	จำนวน/คน (N=40)	ร้อยละ
มารคา	5	12.50
บิกามารคา	30	75.00
ญาติ	3	7.50
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
อาชีพบิดา		
ไม่ประกอบอาชีพ	-	-
เกษตรกร	31	77.50
ค้าขาย	2	5.00
รับจ้าง	2	5.00
รับราชการ	1	2.50
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-
อื่น ๆ (ระบุ) ถึงแก่กรรม	4	10.00
อาชีพมารคา		
ไม่ประกอบอาชีพ	3	7.50
เกษตรกร	30	75.00
ค้าขาย	2	5.00
รับจ้าง	3	7.50
รับราชการ	-	-
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-
อื่น ๆ (ระบุ) ถึงแก่กรรม	2	5.00
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	11	27.50
1,001 - 2,000 บาท	15	37.50
2,001 - 3,000 บาท	10	25.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ภูมิหลังของนักเรียน	จำนวน/คน (N=40)	ร้อยละ
3,001 - 4,000 บาท	2	5.00
4,000 บาทขึ้นไป	2	5.00
ภาษาที่ใช้กับบุปผากรอง		
ภาษาไทย	1	2.50
ภาษาลาวโซ่ง	39	97.50
ภาษาไทยปนลาวโซ่ง	-	-
ภาษาที่ใช้กับเพื่อนเมื่ออยู่โรงเรียน		
ภาษาไทย	7	17.50
ภาษาลาวโซ่ง	9	22.50
ภาษาไทยปนลาวโซ่ง	24	60.00
การพูดภาษาไทยของนักเรียน		
พูดได้คล่องพอ ๆ กับภาษาลาวโซ่ง	34	85.00
พูดได้แต่ไม่คล่อง	6	15.00
ศาสนาที่นับถือ		
พุทธ	40	100.00
คริสต์	-	-
อิสลาม	-	-
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-
การไหว้บรรพบุรุษที่บ้าน		
มี	27	67.50
ไม่มี	13	32.50

จากตารางที่ 2 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่งเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 45.00 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 55.00

นักเรียนที่มีอายุ 12 ปีมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 85.00 รองลงมาคืออายุ 13 ปีคิดเป็นร้อยละ 12.50 นักเรียนที่อายุ 14 ปีมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.50

บิดาของนักเรียนส่วนใหญ่มีเชื้อสายลาวโห่งคิดเป็นร้อยละ 92.50 และมีเชื้อสายไทยคิดเป็นร้อยละ 7.50

มารดาของนักเรียนส่วนใหญ่มีเชื้อสายลาวโห่งคิดเป็นร้อยละ 95.00 และมีเชื้อสายไทยและจีนคิดเป็นร้อยละ 2.50 เท่ากัน

บิดาของนักเรียนจบการศึกษาสูงสุดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 92.50 รองลงมาคือต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 7.50

มารดาของนักเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 77.50 รองลงมาคือต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 12.50

หาก้านสถานภาพทางครอบครัวของนักเรียนมีมากกว่า บิดามารดาอยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือบิดาถึงแก่กรรมคิดเป็นร้อยละ 10.00 บิดามารดาหย่าร้างกันและมารดาถึงแก่กรรมคิดเป็นร้อยละ 5.00 เท่ากัน

นักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดามีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคืออาศัยอยู่กับมารดาคิดเป็นร้อยละ 12.50 อาศัยอยู่กับญาติคิดเป็นร้อยละ 7.50 และอาศัยอยู่กับบิดามีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.00

บิดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 77.50 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 5.00 ประกอบอาชีพรับราชการน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.50

มารดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 75.00 ไม่ได้ประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ 7.50 ประกอบอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 7.50

และประกอบอาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 5.00

ครอบครัวของนักเรียนมีรายได้ประมาณเดือนละ 1,001-2,000 บาท มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.50 ครอบครัวที่มีรายได้ 2,001-3,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 25.00 นอกจากนี้ร้อยละ 5.00 เป็นครอบครัวที่มีรายได้ 3,001-4,000 บาท และ 4,000 บาทขึ้นไป

เมื่อนักเรียนอยู่บ้านส่วนใหญ่จะพูดภาษาลาวโซ่งกับผู้ปกครองคิดเป็นร้อยละ 97.50 มีเพียงร้อยละ 2.50 เท่านั้นที่พูดภาษาไทย

เมื่อนักเรียนอยู่โรงเรียน นักเรียนพูดภาษาไทยปนลาวโซ่งกับเพื่อนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาพูดภาษาลาวโซ่งคิดเป็นร้อยละ 22.50

การพูดภาษาไทยของนักเรียนนั้น นักเรียนที่สามารถพูดได้คล่องพอ ๆ กับภาษาลาวโซ่งมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 85.00 นักเรียนที่พูดได้แต่ไม่คล่องคิดเป็นร้อยละ 15.00

นักเรียนนับถือศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ 100.00

สำหรับพิธีไหว้บรรพบุรุษมีนักเรียนร้อยละ 67.50 ที่ทำพิธีนี้ และนักเรียนที่ไม่ทำคิดเป็นร้อยละ 32.50

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ชาวลาวโซ่งในชุมชนนี้ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี จุฬกรณ์การเรือนจำนวนไม่น้อยที่ได้รับบริจาคมาจากประชาชน นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือสนับสนุนโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอีกด้วย โดยช่วยกันนำรถไถมาปรับพื้นที่สนามโรงเรียน บุคคลในชุมชนบางท่านก็ได้บริจาคเงินเพื่อเป็นทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เรียนดีและนักเรียนที่ยากจนด้วย เมื่อไม่นานมานี้ในชุมชนได้มีการริเริ่มให้บริจาคเงินแก่โรงเรียน วัด และสถานเอนามัยเนื่องในโอกาสงานสำคัญต่าง ๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน ฯลฯ ทำให้โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือทางด้านการเงินมากขึ้น

ทางโรงเรียนไม่ได้เป็นฝ่ายรับประโยชน์จากชุมชนเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ในขณะเดียวกันโรงเรียนก็ได้ให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชนด้วย บริการที่โรงเรียนทำให้แก่ชุมชนได้แก่ การให้ใช้สนามกีฬาของโรงเรียน การร่วมมือกับชุมชนทำนุบำรุงสนับสนุนโครงการสุพรรณบุรี การนำบุคลากรในโรงเรียนและนักเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์ในโอกาสต่าง ๆ ให้ใช้สถานที่ในการประชุมกลุ่มต่าง ๆ นอกจากนี้โรงเรียนยังมีส่วนในการส่งเสริมอาชีพให้แก่คนในชุมชน โดยการให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทางด้านอาชีพจากการประกาศทางเสียงตามสาย มอบหนังสือและวารสารให้แก่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และห้องสมุดของโรงเรียนก็ยังเปิดบริการแก่ประชาชนทั่วไปด้วย

ทางด้านความรู้สึกของชาวลาโซ่งที่มีต่อโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารพบว่า ชาวลาโซ่งมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน ทั้งนี้สังเกตได้จากการให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี ผู้บริหารโรงเรียนและครูเกือบครึ่งหนึ่งก็มีบ้านพักอาศัยอยู่ในชุมชนเอง ทำให้มีความใกล้ชิดและเข้าใจปัญหาของชุมชนดี เป็นผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดำเนินไปด้วยดี

การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนวัดคอนมะเกลือดำเนินการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 โดยจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มประสบการณ์ดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 เรียน 4 กลุ่มประสบการณ์คือ กลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ได้เพิ่มกลุ่มประสบการณ์พิเศษขึ้นอีกหนึ่งกลุ่ม ซึ่งหลักสูตรได้กำหนดให้โรงเรียนเลือกสอนภาษาอังกฤษหรือการงาน (งานเลือก) สำหรับโรงเรียนวัดคอนมะเกลือได้จัดสอนภาษาอังกฤษทั้งในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

เด็กชาวลาวโซ่งที่เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มักมีปัญหาเรื่องการเรียนรู้เนื่องจากพูดภาษาลาวโซ่ง ดังนั้นทางโรงเรียนจึงได้วางโครงการเปิดสอนชั้นเด็กเล็กในปีการศึกษา 2531

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาในโรงเรียน

3.1 สภาพการศึกษาในโรงเรียน

ในส่วนนี้จะศึกษาเกี่ยวกับเป้าหมายในการให้การศึกษา การจัดการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและโอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียนชาวลาวโซ่ง ความคิดเห็นของนักเรียนชาวลาวโซ่งที่มีต่อการเข้าโรงเรียน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลเหล่านี้มาจากการศึกษาเอกสารของทางโรงเรียน การสัมภาษณ์นักเรียนชาวลาวโซ่ง ผู้ปกครองนักเรียน ครูและผู้บริหารซึ่งจะขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

3.1.1 เป้าหมายในการให้การศึกษา

การให้ การศึกษาสำหรับนักเรียนชาวลาวโซ่ง ทางโรงเรียนปฏิบัติตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ แต่โรงเรียนมีเป้าหมายที่เน้นเป็นพิเศษในการให้การศึกษาแก่เด็กเหล่านี้คือ เน้นให้มีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ดังปรากฏในตารางที่ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ร้อยละของสภาพการศึกษาในโรงเรียน คำแนะนำในการจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

เป้าหมายในการจัดการศึกษา	จำนวน/คน (N=17)	ร้อยละ
เป้าหมายที่เน้นเป็นพิเศษในการให้การศึกษาแก่นักเรียนชาวลาวโซ่ง		
เน้นความรู้วิชาสามัญเพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อ	4	23.52
เน้นให้มีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพเพื่อรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น	12	70.58
ไม่เน้นเป้าหมายใดเป็นพิเศษ	-	-
อื่น ๆ (ระบุ) การมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข	1	5.88
วิธีการในการเน้นเป้าหมายพิเศษ		
จัดให้มีการสอนพิเศษนอกเวลาเรียน	5	29.41
ให้เวลาเรียนกลุ่มวิชาสามัญมากขึ้น	3	17.64
ให้เวลาเรียนกลุ่มวิชาอาชีพมากขึ้น	5	29.41
นำนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน	1	5.88
ขอความช่วยเหลือจากบุคคลในชุมชนหรือหน่วยงานอื่น เช่น กศน. ให้ความรู้ด้านวิชาชีพแก่นักเรียน	1	5.88
อื่น ๆ (ระบุ) ทิศคามและตรวจสอบผลงานที่มอบหมาย	1	5.88
สอนสอดแทรกทุกกลุ่ม	1	5.88
ประสบการณ์		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

เป้าหมายในการจัดการศึกษา	จำนวน/คน (N=17)	ร้อยละ
จุดมุ่งหมายของทางโรงเรียนเมื่อนักเรียนจบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว		
ประกอบอาชีพได้	-	-
เก่ง กล้า สามารถ	-	-
มีความรู้ รักความก้าวหน้าเพื่อการศึกษาต่อ	4	23.52
เป็นคนดี มีน้ำใจ และเลี้ยงชีพได้	13	76.47
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-

จากตารางที่ 3 แสดงว่าเป้าหมายอันดับแรกที่สำคัญนั้น เป็นพิเศษในการให้การศึกษาแก่นักเรียนชาวลาวโซ่งคือ เน้นให้มีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 70.58 รองลงมาคือเน้นความรู้วิชาสามัญเพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อคิดเป็นร้อยละ 23.52 และเพื่อการมีชีวิตรอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเป็นร้อยละ 5.88

วิธีการในการเน้นเป้าหมายพิเศษที่สำคัญมากที่สุดคือ จัดให้มีการสอนพิเศษนอกเวลาเรียน และให้เวลาเรียนกลุ่มวิชาอาชีพมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 29.41 วิธีการที่ใช้น้อยที่สุดคือ นำนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน ขอความช่วยเหลือจากบุคคลในชุมชนหรือหน่วยงานอื่น เช่น กศน. ให้ความรู้ด้านวิชาชีพแก่นักเรียน ติดตามตรวจสอบผลงานที่มอบหมาย และสอนสอดแทรกทุกกลุ่มประสบการณ์คิดเป็นร้อยละ 5.88 เท่ากัน

เมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้ว โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีลักษณะเป็นคนดี มีน้ำใจ และเลี้ยงชีพได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 76.47

3.1.2 การจัดการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารจำนวน 17 คน เกี่ยวกับการใช้วิธีสอนเด็กนักเรียนชาวลาว ซึ่งพบว่า ครูและผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนเด็กนักเรียนชาวลาว ซึ่งกับนักเรียนโดยทั่วไปไม่แตกต่างกัน เนื่องจากนักเรียนชาวลาว ซึ่งมีลักษณะเหมือนเด็กนักเรียนโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นด้านความเป็นอยู่ จุณิสัย หรือระดับสติปัญญา จะแตกต่างกันบ้างก็ตรงที่นักเรียนชาวลาว ซึ่งใช้ภาษาลาว ซึ่งแทนภาษาไทยในการติดต่อกับบุคคลที่มีเชื้อสายเดียวกัน เมื่ออยู่นอกบริเวณโรงเรียน การใช้ภาษาลาว ซึ่งรวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อที่แตกต่างไปจากคนไทย โดยทั่วไปไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนแต่อย่างใด ทางโรงเรียนยังไม่เคยมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของชาวลาว ซึ่งมากนัก แม้แต่ในการจัดการเรียนการสอนก็พบว่า ครูจะสอนไปตามหลักสูตรที่กำหนดให้โดยไม่ได้ออกแทรกเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับลาว ซึ่งลงไปในเนื้อหาวิชา ครูมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมประเพณีของลาว ซึ่ง เมื่อเจ้าภาพเชิญครูให้ไปร่วมในพิธีกรรมบางอย่างเท่านั้น

บุคคลที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมากที่สุดตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารคือ พระสงฆ์ รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่อนามัย ผู้ปกครองนักเรียน และคหบดีต่างถิ่นซึ่งมีจิตศรัทธามอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน หรือบริจาคเงินเพื่อไว้ใช้ในกิจการต่าง ๆ ของทางโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนชาวลาว ซึ่งจำนวน 40 คน เกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการสอนของครูพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกพอใจการสอนของครู เหตุผลสำคัญที่ทำให้นักเรียนพอใจคือ ครูสอนสนุกนักเรียนเข้าใจง่าย และนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ครูสอนไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ส่วนนักเรียนที่ไม่พอใจการสอนของครูให้เหตุผลว่าครูสอนไม่รู้เรื่อง เรื่องที่สอนยากเกินไป และครูดูไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน สำหรับวิธีการสอนที่ครูใช้มากที่สุดคือ ครูจะอธิบายให้นักเรียนฟังโดยเฉพาะในกลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์และภาษาไทย) ซึ่งเป็นวิชาที่จะนำไปสู่การเรียนรู้อื่น ๆ เป็นวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างมาก ถ้าครู

ให้นักเรียนทำกิจกรรมหลายรูปแบบก็เกรงว่าจะสอนไม่ทันเวลา ครูจึงใช้วิธีอธิบายให้นักเรียนฟังมากเพราะเป็นวิธีการสอนที่เสียเวลาน้อยและใช้อุปกรณ์การสอนไม่มาก วิธีการสอนที่ครูใช้รองลงมาตามลำดับคือ จดตามคำบอก ถาม-ตอบ ใช้อุปกรณ์การสอน ค้นคว้าด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติจริง ส่วนวิธีการสอนที่ครูใช้น้อยที่สุดคือการพาไปทัศนศึกษา การเล่นเกม และการเชิญบุคคลภายนอกมาสอน จากการสอบถามครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเรื่องวิธีการสอนที่นักเรียนชอบมากที่สุดปรากฏว่า ครูทุกท่านให้ความเห็นตรงกันว่า นักเรียนชอบวิธีการสอนที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและได้ลงมือปฏิบัติจริงมากที่สุด ทั้งรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4 และ 5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของสภาพการศึกษาในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนสิ่งที่ครูปฏิบัติในโรงเรียนตามการปฏิบัติจริงของครูและผู้บริหารในโรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

การจัดการเรียนการสอน	($N = \bar{X}$ 17)	S.D.	แปลความ
การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในกลุ่มต่าง ๆ			
เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น			
กลุ่มทักษะ (ภาษาไทย)			
ภาษาลาว โข่ง	1.00	0.00	น้อย
นิทานพื้นบ้านของลาว โข่ง	1.05	0.23	น้อย
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต			
โรคติดต่อที่เป็นกันมากในท้องถิ่น	2.58	0.59	มาก
ประวัติความเป็นมาของชาวลาว โข่ง	1.41	0.49	น้อย
ประวัติความเป็นมาของชุมชน	1.94	0.53	ปานกลาง
อาชีพและเศรษฐกิจของชาวลาว โข่ง	2.11	0.47	ปานกลาง
ในชุมชน			
พืชเศรษฐกิจที่สำคัญในท้องถิ่น	2.52	0.49	มาก
สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญในท้องถิ่น	2.47	0.49	ปานกลาง
หัตถกรรม/อุตสาหกรรมในท้องถิ่น	1.76	0.72	ปานกลาง
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย			
การเล่นของชาวลาว โข่ง	1.35	0.58	น้อย
พิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา	1.35	0.58	น้อย
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ			
การประดิษฐ์ควยวัสดุและเศษวัสดุในท้องถิ่น	2.47	0.60	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	\bar{X} (N = 17)	S.D.	แปลความ
การสานักยววัสดุในท้องถิ่น เช่น การสานกระบุง ตะกร้า ฯลฯ	1.52	0.60	ปานกลาง
การทำนา	2.05	0.63	ปานกลาง
การทำไร่	2.17	0.61	ปานกลาง
การทำสวน	1.70	0.45	ปานกลาง
การเลี้ยงสัตว์	1.94	0.41	ปานกลาง
งานช่าง	1.52	0.49	ปานกลาง
สิ่งที่ครูปฏิบัติในโรงเรียน			
จัดสอนพิเศษเพื่อช่วยเหลือ นักเรียนที่เรียนอ่อน	2.41	0.59	ปานกลาง
มีวิธีการสอนหลาย ๆ แบบและ ใช้อุปกรณ์การสอน	2.35	0.47	ปานกลาง
ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาหา ความรู้ด้วยตนเอง	2.41	0.49	ปานกลาง
ฝึกอบรมให้นักเรียนเป็นผู้มีความ ประพฤติกี่ มีความรับผิดชอบ ในหน้าที่การงาน	3.00	0.00	มาก
ปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีนิสัย รักการทำงาน ซักัน และ มีระเบียบ	3.00	0.00	มาก
วัดผลการเรียนของนักเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	2.64	0.47	มาก
นำผลการสอบของนักเรียนมา พิจารณาเพื่อปรับปรุงการ เรียนการสอนให้ดีขึ้น	2.64	0.47	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอน	\bar{X} (N = 17)	S.D.	แปลความ
ใช้วิธีการต่าง ๆ ในการ วัดผลการเรียน เช่น สังเกต ทดสอบ ตรวจผลงาน อื่น ๆ (ระบุ)	2.70	0.45	มาก
	-	-	-

จากตารางที่ 4 แสดงว่าในกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) โรงเรียนจ๊กให้มีการสอนภาษาลาวโซ่งและนิทานพื้นบ้านของลาวโซ่งในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.00$ และ 1.05 ตามลำดับ)

ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนจ๊กให้มีการสอนเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับโรคติดต่อที่เป็นกันมากในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.58$) เนื้อหาวิชาที่ครูสอนในระดับน้อยคือประวัติความเป็นมาของลาวโซ่ง ($\bar{X} = 1.41$) นอกนั้นเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ครูสอนในระดับปานกลาง

ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย โรงเรียนจ๊กให้มีการสอนเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการละเล่นของชาวลาวโซ่งและพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.35$)

ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนจ๊กให้มีการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในระดับปานกลางทุกเรื่อง

สำหรับสิ่งที่ครูปฏิบัติในโรงเรียนในระดับมากคือ ปักอบรมให้นักเรียนเป็นผู้มีความประพฤติดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน บังคับให้นักเรียนเป็นผู้มีนิสัยรักการทำงาน ชยัน และมีระเบียบ ($\bar{X} = 3.00$) รองลงมาคือใช้วิธีการต่าง ๆ ในการวัดผลการเรียน เช่น สังเกต ทดสอบ ตรวจผลงาน ($\bar{X} = 2.70$)

วัดผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการสอบของนักเรียนมา
พิจารณาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ($\bar{X} = 2.64$) สิ่งที่ครูปฏิบัติใน
ระดับปานกลางคือ จัดสอนพิเศษเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน ส่งเสริมให้
นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 2.41$) และมีวิธีการหลาย ๆ แบบและ
ใช้อุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 2.35$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพการศึกษา
ในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

การจัดการเรียนการสอน	\bar{X} (N = 40)	S.D.	แปลความ
วิธีการสอนของครู			
จกตามคำบอก	2.07	0.68	ปานกลาง
ครูอธิบายคนเดียว	2.55	0.63	มาก
แบบถาม - ตอบ	1.82	0.70	ปานกลาง
ลงมือปฏิบัติจริง	1.55	0.70	ปานกลาง
ค้นคว้าด้วยตนเอง	1.57	0.66	ปานกลาง
เล่นเกม หรือบทบาทสมมุติ	1.00	0.00	น้อย
ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน	1.62	0.48	ปานกลาง
พาไปทัศนศึกษา	1.17	0.44	น้อย
เชิญบุคคลภายนอกมาสอน เช่น	1.00	0.00	น้อย
พระ เจ้าหน้าท้องถิ่น			
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-	-

จากตารางที่ 5 แสดงว่าวิธีการสอนที่ครูใช้อยู่ในระดับมากคือ ครูอธิบาย
คนเดียว ($\bar{X} = 2.55$) และวิธีการสอนที่ครูใช้อยู่ในระดับน้อยคือ พาไปทัศนศึกษา
($\bar{X} = 1.17$) เล่นเกมหรือบทบาทสมมุติ และเชิญบุคคลภายนอกมาสอน เช่น
พระ เจ้าหน้าท้องถิ่น ($\bar{X} = 1.00$)

3.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและโอกาสในการศึกษาต่อของ นักเรียนชาวลาวโซ่ง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศึกษาจากเอกสารของทางโรงเรียน รวมทั้งสัมภาษณ์ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนชาวลาวโซ่งคิดเป็นร้อยละ 87.01²² ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยผลการสอบปลายปีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงน่าจะเป็นข้อมูลที่ใช้อ้างอิงถึงนักเรียนชาวลาวโซ่งได้ จากการศึกษาเอกสารของทางโรงเรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลการสอบปลายปีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่งในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้งหมด ทั้งรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 6 และ 7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาวลาวโซ่งบางคนอยู่ในเกณฑ์ดีกว่านักเรียนที่มีเชื้อสายอื่น ทั้งนี้เห็นได้จากนักเรียนชาวลาวโซ่งเคยได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการแข่งขันตอบปัญหาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของอำเภออุทุมพร และยังได้รับรางวัลที่ 1 จากการแข่งขันกัวย จึงอาจกล่าวได้ว่าการใช้ภาษาลาวโซ่งของนักเรียนไม่ได้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาวลาวโซ่งต่ำลง อย่างไรก็ตามทางโรงเรียนยังประสบปัญหาบางประการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาวลาวโซ่งให้สูงขึ้นได้แก่²³

3.1.3.1 ปัญหาความยากจนของบุปการอง ซึ่งมีผลทำให้ นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน อาหารกลางวัน และทุนการศึกษา อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทางโรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ คัดขอขอความอนุเคราะห์จากคณะกรรมการองค์พระเจดีย์ยอดเหล็กจังหวัด สุพรรณบุรี นำสมุด กินสอ ไม้บรรทัดมาแจกนักเรียนทุกคน โดยเฉพาะนักเรียน

²² ข้อมูลจากการสำรวจจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชาวลาวโซ่ง เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2530

²³ สัมภาษณ์ ผจก. บุรณะโรจน์, อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ, 24 มิถุนายน 2530.

ที่ยากจนมากจะไ้รับกล่องใส่ข้าวหรือเสื้อผ้าเพิ่มเป็นพิเศษอีกคนละ 1 อย่าง สำหรับ
 มาตรการขาดแคลนอาหารกลางวัน โรงเรียนได้จัดหาอาหารเสริมให้แก่นักเรียนคือ
 นมถั่วเหลืองและอาหารจากกล้วยซึ่งทางโรงเรียนปลูกไว้ประมาณ 200 คัน ใน
 เนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ นอกจากนี้ในปีการศึกษา 2529 โรงเรียนได้จัดหาทุนการ
 ศึกษาโดยไ้รับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาและบุคคลในชุมชนจำนวน 17 ทุน คิดเป็น
 เงิน 2,800 บาท

3.1.3.2 มาตรการขาดเรียนของนักเรียน เนื่องมาจาก
 ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนช่วยประกอบอาชีพ อยู่เฝ้าบ้านหรือดูแลน้องเมื่อผู้ปกครอง
 ออกไปประกอบอาชีพ ทางโรงเรียนได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงผลเสีย
 ของการขาดเรียน ในกรณีที่เป็นจริง ๆ ถ้าผู้ปกครองมีบุตรหลานหลายคนเรียนใน
 โรงเรียนก็ให้หยุดไ้ครั้งละ 1 คน และขอยกเว้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 6 ที่ไม่ให้ขาดเรียน

3.1.3.3 มาตรการผู้ปกครองไม่เข้าใจการเรียนการสอนตาม
 หลักสูตรใหม่และแนวทางในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการ
 ศึกษา ทางโรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานี้โดยจัดประชุมพิเศษผู้ปกครองนักเรียน
 ตอนเปิดภาคเรียนต้นในช่วงเวลา 19.30 น. - 22.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่ผู้ปกครอง
 ว่างจากการประกอบอาชีพแล้ว ในการจัดประชุมพิเศษผู้ปกครองที่ผ่านมานี้กว่าประสบ
 ผลสำเร็จ เพราะมีผู้ปกครองมาร่วมประชุมเป็นจำนวนมาก

3.1.3.4 มาตรการขาดครูที่มีความชำนาญเฉพาะวิชา
 เช่น คณิตศาสตร์ นาฏศิลป์ พลศึกษา งานประดิษฐ์ ภาษาอังกฤษ ทางโรงเรียน
 ได้แก้ไขปัญหานี้โดยให้ครูที่มีความสามารถในค่านั้น ๆ จากชั้นอื่นเป็นผู้ช่วยสอน เมื่อ
 ว่างกลุ่ม อำเภอ จังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจัดอบรมในเรื่องที่ครูประสบ
 ปัญหา ทางโรงเรียนจะส่งครูเข้ารับการอบรมในเรื่องนั้น บางวิชาสามารถใช้
 อุปกรณ์การสอนช่วยครูได้ เช่น ใช้เทปประกอบการสอนในวิชาดนตรี

3.1.3.5 ปัญหาในเรื่องนักเรียนยังไม่ค่อยมีการแข่งขันกัน ทางด้านการเรียน โรงเรียนจึงได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีการแข่งขันกันมากขึ้น เช่น จัดประกวดคัดลายมือ วาดภาพ เรียงความ ทอผ้า อ่านข่าว โท้วาที ประดิษฐ์เศษวัสดุ งานใบทอง การร้องเพลงไทยสากลและ ดูกู่ งาตา นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้ประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่ทำชื่อเสียงให้แก่ โรงเรียนในค่านต่าง ๆ และยกตัวอย่างศิษย์เก่าของโรงเรียนที่มีความขยันหมั่นเพียร ในการเรียนและประสบความสำเร็จในชีวิตมาเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนได้ปฏิบัติตาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 แสดงคะแนนเฉลี่ยผลการสอบปลายปีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2529

กลุ่มประสบการณ์	คะแนนเฉลี่ย
ทักษะ	
ภาษาไทย	71.20
คณิตศาสตร์	62.23
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	74.55
สร้างเสริมลักษณะนิสัย	86.49
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ	65.40
พิเศษ	
ภาษาอังกฤษ	67.33
อาชีพ	-

ที่มา : แบบรายงานป.02 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529

จากตารางที่ 6 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยผลการสอบปลายปีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้งหมด (60%) กลุ่มวิชาที่นักเรียนทำคะแนนได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานมากที่สุดคือกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มวิชาที่นักเรียนทำคะแนนได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานน้อยที่สุดคือกลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์)

ตารางที่ 7 แสดงคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษา 2529 เปรียบเทียบปีการศึกษา 2528

กลุ่มประสบการณ์	% เฉลี่ย	+ พัฒนาขึ้น - ลดลง
ทักษะ		
คณิตศาสตร์	66.23	+6.23
ภาษาไทย	71.20	+16.10
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	74.55	+10.95
สร้างเสริมลักษณะนิสัย	86.49	+8.79
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ	65.40	+5.00
รวมทุกกลุ่มวิชา	71.97	+9.41

ที่มา : สถิติที่ทางโรงเรียนวัดคอนมะเกลือไ้รวบรวมไว้

จากตารางที่ 7 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 สูงกว่าในปีการศึกษา 2528 ทั้งนี้ได้จากเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยของคะแนนในทุกกลุ่มวิชาปีการศึกษา 2529 สูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2528 ในการจัดลำดับที่รองโรงเรียนโดยได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเกณฑ์ปรากฏว่าโรงเรียนวัดคอนมะเกลืออยู่ในลำดับที่ 5 ของกลุ่มโรงเรียนสระยาไสม (จากทั้งหมด 9 โรงเรียน) อยู่ในลำดับที่ 33 ของอำเภออุ้มถอง (จากทั้งหมด 56 โรงเรียน) และอยู่ในลำดับที่ 94 ของจังหวัดสุพรรณบุรี (จากทั้งหมด 445 โรงเรียน)

โอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียนชาวลาวโซ่ง ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง ผู้ปกครองนักเรียน ครูและผู้บริหาร รวมทั้งศึกษาจากสถิติที่ทางโรงเรียนได้รวบรวมไว้ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 8 และ 9

ตารางที่ 8 ร้อยละของสภาพการศึกษาในโรงเรียน คำนวณโอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียนชาวลาวโซ่ง ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง ครูและผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียน

โอกาสในการศึกษาต่อ	นักเรียน N=40		ครูและผู้บริหาร N=17		ผู้ปกครองนักเรียน N=40	
	ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ	
การเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6						
เรียน	6	15.00			7	17.50
ไม่เรียน	34	85.00			32	80.00
ยังไม่ได้ตัดสินใจ	-	-			1	2.50
เหตุผลสำคัญในการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา						
เพื่อโอกาสในการทำงานที่มีเกียรติและรายได้ดี	3	50.00			2	28.57

ตารางที่ 8 (ต่อ)

โอกาสในการศึกษาต่อ	นักเรียน		ครูและผู้บริหาร		ผู้ปกครองนักเรียน	
	N=40	ร้อยละ	N=17	ร้อยละ	N=40	ร้อยละ
เป็นสิ่งเชิดหน้าชูตาสำหรับวงศ์ตระกูล	-	-	-	-	-	-
เรียนต่อด้วยความสมัครใจของนักเรียนเอง	3	50.00	-	-	3	42.85
เรียนตามเพื่อน	-	-	-	-	-	-
ผู้ปกครองบังคับให้เรียน	-	-	-	-	-	-
ทุนการศึกษา	-	-	-	-	-	-
จะได้เรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปอีก	-	-	-	-	1	14.28
อื่น ๆ (ระบุ) ยายยังน้อยเกินไปทำงาน อะไรไม่ได้	-	-	-	-	1	14.28
ผู้ตัดสินใจในการเลือกโปรแกรมการเรียน						
ตัวนักเรียนเอง	2	33.33	-	-	-	-
บิดา	2	33.33	-	-	-	-
มารดา	-	-	-	-	-	-
ช่วยกันตัดสินใจกับบิดามารดา	2	33.33	-	-	-	-
ครูที่สอนนักเรียน	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 8 (ต่อ)

โอกาสในการศึกษาต่อ	นักเรียน		ครูและผู้บริหาร		ผู้ปกครองนักเรียน	
	N=40	ร้อยละ	N=17	ร้อยละ	N=40	ร้อยละ
คัดลอกใจความเพื่อน	-	-				
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-				
การเลือกโปรแกรมที่เรียน						
ภาษา - คณิต	4	66.66				
พละนามัย	-	-				
ธุรกิจ	-	-				
เกษตร	-	-				
ศิลปะ	1	16.66				
อุตสาหกรรม	-	-				
คหกรรม	1	16.66				
โรงเรียนที่นักเรียนไปเรียนต่อ						
โรงเรียนประจำตำบล			17	100.00		
โรงเรียนประจำอำเภอ			-	-		
โรงเรียนประจำจังหวัด			-	-		

ตารางที่ 8 (ต่อ)

โอกาสในการศึกษาต่อ	นักเรียน		ครูและผู้บริหาร		ผู้ปกครองนักเรียน	
	N=40	ร้อยละ	N=17	ร้อยละ	N=40	ร้อยละ
โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	-	-
โรงเรียนเอกชน	-	-	-	-	-	-
โรงเรียนในจังหวัดอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-	-	-	-	-
เหตุผลสำคัญในการไม่เรียนต่อ						
นักเรียนเรียนไม่รู้เรื่อง สติปัญญาไม่ดี	2	5.88	2	11.76	4	12.50
นักเรียนไม่สมัครใจเรียนเองเพราะไม่เห็น	1	2.94	1	5.88	3	9.37
ความสำคัญของการเรียน						
เรียนจบแล้วหางานทำยาก	1	2.94	-	-	1	3.12
เศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี	9	26.47	7	41.17	16	50.00
ผู้ปกครองไม่ประสงค์จะให้เรียนต่อ	6	17.64	5	29.41	-	-
ผู้ปกครองมีบุตรหลายคน	-	-	-	-	-	-
สุขภาพของนักเรียนไม่แข็งแรง	1	2.94	-	-	1	3.12
นักเรียนอายุมากเกินไปทำให้อายุเพื่อน	-	-	-	-	-	-
ต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ	11	32.35	-	-	6	18.75

ตารางที่ 8 (ต่อ)

โอกาสในการศึกษาต่อ	นักเรียน		ครูและผู้บริหาร		ผู้ปกครองนักเรียน	
	N=40	ร้อยละ	N=17	ร้อยละ	N=40	ร้อยละ
โรงเรียนมัธยมอยู่ห่างไกลไม่สะดวกในการเดินทาง	2	5.88	1	5.88	-	-
ไม่ปลอดภัยในการเดินทาง	1	2.94	-	-	-	-
ค่านิยมของชาวลาวไซ่ง่มนิยมหรือสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนต่อ	-	-	-	-	1	3.12
นักเรียนประสงค์จะแต่งงาน	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ (ระบุ) มีตัวอย่างไม่ให้เห็น	-	-	1	5.88	-	-
การทำงานเมื่อไม่เรียนต่อ						
ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ	28	82.35				
ช่วยทำงานบ้าน ดูแลน้อง	2	5.88				
รับจ้างทำงานต่าง ๆ ในหมู่บ้าน	4	11.76				
ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม	-	-				

ตารางที่ 8 (ต่อ)

โอกาสในการศึกษาต่อ	นักเรียน		ครูและผู้บริหาร		ผู้ปกครองนักเรียน	
	N=40	ร้อยละ	N=17	ร้อยละ	N=40	ร้อยละ
เข้าเมือง/กรุงเทพฯ ทำงานทำ	-	-				
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-				
โอกาสในการศึกษาในโรงเรียนการศึกษา ผู้ใหญ่						
เรียน	13	38.23				
ไม่เรียน	8	23.52				
ยังไม่ได้ตัดสินใจ	13	38.23				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 8 แสดงว่านักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว จะไม่เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 85.00 และมีนักเรียนที่จะไปเรียนต่อคิดเป็นร้อยละ 15.00 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนในเรื่องเดียวกันนี้ปรากฏว่าผู้ปกครองที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานของตนเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนร้อยละ 80.00 ผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนต่อมีเพียงร้อยละ 17.50 และผู้ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจคิดเป็นร้อยละ 2.50

เหตุผลสำคัญในการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียนคือ คิดว่าจะมีโอกาสทำงานที่ ๆ ทำ ตัวนักเรียนเรียนต่อด้วยความสมัครใจคิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน ส่วนเหตุผลสำคัญตามความคิดเห็นของผู้ปกครองคือบุตรหลานต้องการเรียนต่อเองคิดเป็นร้อยละ 42.85 รองลงมาคือเพื่อโอกาสในการทำงานที่มีเกียรติและรายได้ดีคิดเป็นร้อยละ 28.57 จะได้เรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปอีกและอายุสั้นเกินไปยังทำอะไร ไม่ได้คิดเป็นร้อยละ 14.28

จากการสัมภาษณ์นักเรียนในเรื่องผู้ตัดสินใจในการเลือกโปรแกรมการเรียนของนักเรียนปรากฏว่าคือตัวนักเรียนเอง บิดา และช่วยกันตัดสินใจกับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน

โปรแกรมการเรียนที่นักเรียนจะเลือกเรียนมากที่สุดคือ ภาษา-คณิต คิดเป็นร้อยละ 66.66 รองลงมาคือศิลปะและคหกรรมคิดเป็นร้อยละ 16.66

จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร เกี่ยวกับโรงเรียนที่นักเรียนไปเรียนต่อพบว่านักเรียนไปเรียนต่อในโรงเรียนประจำตำบลมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100.00

เหตุผลสำคัญในการไม่เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียนคือ ต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ 32.35 รองลงมาคือเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดีคิดเป็นร้อยละ 26.47 เหตุผลสำคัญที่สุดตามความคิดเห็นของผู้ปกครองคือเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดีคิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือต้องการให้บุตรหลานออกมาช่วยประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ 18.75 สำหรับเหตุผลสำคัญในเรื่องเดียวกันนี้ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารคือ เศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี

คิดเป็นร้อยละ 41.17 รองลงมาคือผู้ปกครองไม่ประสงค์จะให้เรียนต่อคิดเป็นร้อยละ 29.41

ในกรณีที่นักเรียนไม่เรียนต่อส่วนใหญ่จะช่วยให้ผู้ปกครองประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ 82.35 รองลงมาคือรับจ้างทำงานต่าง ๆ ในหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 11.76

นักเรียนจำนวนร้อยละ 38.23 คิดว่าถ้ามีโอกาสจะเรียนในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ส่วนนักเรียนที่ยังไม่ได้ตัดสินใจคิดเป็นร้อยละ 38.23 และนักเรียนที่คิดว่าจะไม่เรียนคิดเป็นร้อยละ 23.52

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนนักเรียนที่เรียนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนและโอกาสในการศึกษาต่อ

ปีการศึกษา	จำนวนทั้งสิ้น			ศึกษาต่อ			ไม่ได้ศึกษาต่อ			ร้อยละ
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
2525	38	25	63	11	5	16	24	23	47	25.40
2526	28	34	62	12	8	20	16	26	42	32.26
2527	32	35	67	7	6	13	25	29	54	19.40
2528	27	28	55	7	6	13	20	22	42	23.64
2529	30	45	75	6	10	16	24	35	59	21.33

ที่มา : สถิติจำนวนนักเรียนที่เรียนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนและโอกาสในการศึกษาต่อ ซึ่งทางโรงเรียนวัดคอนมะเกลือได้รวบรวมไว้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 จนถึงปัจจุบัน

จากตารางที่ 9 แสดงว่าในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ปีการศึกษา 2526 มีนักเรียนศึกษาต่อมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.26 และปีการศึกษา 2527 มีนักเรียนศึกษาต่อน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 19.40 นอกนั้นมีนักเรียนศึกษาต่อในจำนวนใกล้เคียงกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.4 ความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร เกี่ยวกับนักเรียนชาวลาวโซ่ง พบว่า ครูส่วนใหญ่คิดว่านักเรียนชาวลาวโซ่งเหมือนกับนักเรียนโดยทั่วไป ไม่ว่าจะ เป็นค่านสติปัญญาหรือลักษณะนิสัย นักเรียนชาวลาวโซ่งเหล่านี้สามารถปรับตัวให้เข้ากับ เพื่อนที่มีเชื้อสายอื่นได้ดี นอกจากนี้ครูและผู้บริหารยังให้ความเห็นว่าการจัดการเรียน การสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เหมาะสมกับเด็กชาวลาวโซ่ง เพราะเด็กเหล่านี้เป็นคนไทยจึงควร ได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กไทยทั่วไป และ ชาวลาวโซ่งในตำบลคอนมะเกลือได้ให้การสนับสนุนการศึกษาที่รัฐจัดให้ โดยยอม ส่งบุตรหลานให้เข้าเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ แต่เนื่องจากส่วนใหญ่มีฐานะทาง เศรษฐกิจไม่ดีจึงจำเป็นต้องให้บุตรหลานออกจากโรงเรียนหลังจากจบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 แล้วเพื่อช่วยประกอบอาชีพ นอกจากนี้เมื่อทางโรงเรียนต้องการขอความ ช่วยเหลือใด ๆ จากชาวลาวโซ่งในชุมชนก็มักจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะ เป็นการบริจาคทรัพย์สิน สิ่งของ หรือการช่วยยักยอกำลังกาย ทั้งนี้เพราะครู ส่วนหนึ่งเป็นคนในชุมชนเอง ซึ่งช่วยประสานความเข้าใจระหว่างครูจากนอกชุมชน และชาวลาวโซ่งในชุมชนให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ทำให้โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่ง ของชุมชนอย่างแท้จริง

จากการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการมาโรงเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบมาโรงเรียน โดยมีเหตุผลสำคัญที่สุดคือต้องการความรู้เพื่อ จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมาคือครูใจดีสอนเข้าใจ นักเรียนได้เล่น สนุกกับเพื่อน ๆ ส่วนนักเรียนที่ไม่ชอบมาโรงเรียนให้เหตุผลว่าเป็นเพราะครู เข้มงวดกับคนมากเกินไป สำหรับการขาดเรียนของนักเรียนพบว่าสาเหตุสำคัญ อันค้ำแรกเนื่องมาจากสุขภาพของนักเรียนเอง รองลงมาคือนักเรียนต้องช่วย ผู้ปกครองประกอบอาชีพ นอกจากนี้ก็มีสาเหตุอื่น ๆ อีกแต่ไม่สำคัญนักได้แก่ การไป ร่วมกิจกรรมงานประเพณีท้องถิ่น นักเรียนเบื่อหน่ายการเรียน กลัวครู และ ผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ในการมาโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าจำเป็นต้องเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา
 ทั้งนี้เพราะจะมีโอกาสได้ทำงานที่มีเกียรติและรายได้ดี ส่วนนักเรียนที่คิดว่าไม่จำเป็นต้อง
 เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาให้เหตุผลว่าจบแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก็มีความรู้เพียงพอ
 แล้ว เรียนสูง ๆ จบแล้วก็หางานทำยาก และครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่มี
 ฐานะไม่ค้ำนัก ดังนั้นควรจะช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้กับครอบครัว

ผู้ปกครองนักเรียนชาวลาวโขงที่คิดว่าบุตรหลานของตน
 จำเป็นต้องเรียนต่อในระดับมัศึกษามีเหตุผลเพื่อต้องการให้บุตรหลานได้มีโอกาส
 ทำงานที่มีเกียรติและรายได้ดี เนื่องจากผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ
 เกษตรกรรมมีรายได้ไม่แน่นอน มีฐานะค่อนข้างยากจนประสบกับความยากลำบาก
 ในชีวิตมาแล้ว จึงไม่ต้องการให้บุตรหลานดำเนินชีวิตเหมือนตน ผู้ปกครองเหล่านี้
 มีความคิดเห็นว่าการได้รับการศึกษาระดับสูง จะทำให้มีโอกาสเลือกประกอบอาชีพ
 อื่นได้นอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรรม ส่วนผู้ปกครองที่คิดว่าบุตรหลานของตนไม่
 จำเป็นต้องเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาให้เหตุผลว่า บุตรหลานเรียนจบชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 6 ก็มีความรู้เพียงพอแล้ว เมื่อสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองใน
 เรื่องระดับการศึกษาของบุตรหลานปรากฏว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรหลาน
 เรียนจบแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่ใช่
 ผู้ปกครองทุกคนมีความพอใจในสิ่งที่ครูสอนให้แก่บุตรหลานของตน เพราะทำให้
 บุตรหลานเป็นคนฉลาดขึ้น สามารถนำสิ่งที่ครูสอนมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น
 ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้
 ช่วยอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้เป็นคนที่มีความรู้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ปัญหาการศึกษาในโรงเรียน

ผู้วิจัยได้แบ่งปัญหาการศึกษาในโรงเรียนออกเป็น 3 ด้านคือ ปัญหาค้นเป้าหมายและนโยบาย ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร ปัญหาชั้นหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน ครูและผู้บริหาร ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและผู้บริหาร โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 10-12

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหาการศึกษาในโรงเรียน ค้นเป้าหมายและนโยบาย ชั้นหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

ปัญหาการศึกษาในโรงเรียน	\bar{X} (N = 17)	S.D.	แปลความ
ปัญหาค้นเป้าหมายและนโยบาย			
เป้าหมายในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน	1.82	0.70	ปานกลาง
ยากที่จะปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายได้			
เป้าหมายในการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่	1.52	0.69	ปานกลาง
ยังไม่เหมาะสมสำหรับเด็กชาวลาวโซ่ง			
ปัญหาค้นหลักสูตรและการเรียนการสอน			
เนื้อหาวิชามากเกินไป	1.64	0.76	ปานกลาง
เนื้อหาวิชาไม่ตรงกับความต้องการของ	1.35	0.58	น้อย
นักเรียนชาวลาวโซ่ง			
เนื้อหาวิชาบางตอนไม่สอดคล้องกับ	1.41	0.69	น้อย
วัฒนธรรมประเพณีของชาวลาวโซ่ง			
ความเหมาะสมของการจัดการเรียน	1.29	0.45	น้อย
การสอนตามหลักสูตร กับสภาพสังคม			
ของชาวลาวโซ่ง			

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ปัญหาการศึกษาในโรงเรียน	\bar{X} (N = 17)	S.D.	แปลความ
การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนชาว ลาวโขงที่เรียนซ้ำและส่งเสริม นักเรียนชาวลาวยุโรปที่เรียนดี	1.82	0.78	ปานกลาง
เนื้อหาวิชาที่โรงเรียนสอนไม่สามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1.35	0.58	น้อย
การทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน สมุดประจำชั้น เพื่อดำเนินการ ติดตามผลการเรียนตามวัตถุประสงค์ แต่ละข้อ	1.76	0.87	ปานกลาง
การประสานงานกับผู้ปกครองเกี่ยวกับ การเรียนของนักเรียนชาวลาวยุโรป	1.70	0.89	ปานกลาง
ความรู้บางอย่างที่ครูถ่ายทอดให้นักเรียน นักเรียนปฏิบัติและรู้ดีกว่าครู ทำให้ นักเรียนไม่เชื่อถือครู	1.23	0.64	น้อย
ความเชื่อบางอย่างของชาวลาวยุโรป เป็นอุปสรรคต่อการสอนของครู	1.35	0.68	น้อย
การใช้ภาษาลาวยุโรปของนักเรียน มีส่วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	1.23	0.54	น้อย
บางสิ่งที่ทางโรงเรียนสอนขัดกับสิ่งที่ ทางบ้านสอน	1.17	0.38	น้อย
ผู้ปกครองใช้ให้นักเรียนช่วยทำงานบ้าน มากจนทำให้เสียการเรียน	1.47	0.49	น้อย
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-	-

จากตารางที่ 10 แสดงว่าปัญหาการศึกษาในโรงเรียน ด้านเป้าหมาย และนโยบายเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางคือ เป้าหมายในการจัดการศึกษาในปัจจุบันยากที่จะปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายได้ ($\bar{X} = 1.82$) และเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ยังไม่เหมาะสมสำหรับเด็กชาวลาวโซ่ง ($\bar{X} = 1.52$)

สำหรับปัญหาค้นหาค้นหาหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นปัญหาในระดับปานกลางในเรื่องการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนชาวลาวโซ่งที่เรียนซ้ำ และส่งเสริมนักเรียนชาวลาวโซ่งที่เรียนดี ($\bar{X} = 1.82$) การทำสมุดรายนงานประจำตัวนักเรียนสมุดประจำชั้น เพื่อดำเนินการติดตามผลการเรียนตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ ($\bar{X} = 1.76$) การประสานงานกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนชาวลาวโซ่ง ($\bar{X} = 1.70$) และเนื้อหาวิชามากเกินไป ($\bar{X} = 1.64$) นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหาการศึกษาในโรงเรียน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

ปัญหาด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	($N = 40$)	\bar{X}	S.D.	แปลความ
เนื้อหาวิชามากเกินไป	1.32	0.51	น้อย	
เนื้อหาวิชาไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน ชาวลาวโซ่ง	1.32	0.60	น้อย	
เนื้อหาวิชาบางตอนไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีของชาวลาวโซ่ง	1.45	0.65	น้อย	
เนื้อหาวิชาที่โรงเรียนสอนไม่สามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้	1.22	0.52	น้อย	
การเรียนกลุ่มทักษะ	1.45	0.49	น้อย	
การเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	1.32	0.46	น้อย	
การเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	1.27	0.49	น้อย	
การเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	1.32	0.51	น้อย	
การเรียนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ	1.92	0.75	ปานกลาง	
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-	-	

จากตารางที่ 11 แสดงว่าปัญหาด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางในเรื่องการเรียนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ($\bar{X} = 1.92$) นอกนั้นเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกข้อปัญหา

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหาการศึกษาในโรงเรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง ครูและผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	นักเรียน			ครูและผู้บริหาร			ผู้ปกครองนักเรียน		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ครูกับนักเรียน									
ความร่วมมือของนักเรียนในการทำงานที่ครูมอบหมาย	1.45	0.54	น้อย	1.35	0.68	น้อย			
การให้ความเคารพเชื่อฟังครู	1.20	0.45	น้อย	1.35	0.58	น้อย			
การเอาใจใส่และความเป็นกันเองของครูต่อนักเรียน	1.30	0.55	น้อย	1.41	0.69	น้อย			
นักเรียนกับนักเรียน									
การคบเพื่อนที่เป็นชาวลาวโซ่ง	1.42	0.66	น้อย						
การคบเพื่อนที่ไม่ใช่ชาวลาวโซ่ง	1.27	0.44	น้อย						
การแบ่งกลุ่มเพื่อนตามเชื้อชาติ	1.15	0.47	น้อย						
เพื่อนที่มีเชื้อชาติอื่นไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำงาน	1.27	0.49	น้อย						

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ปัญหาความสัมพันธระหว่างบุคคล	นักเรียน			ครูและผู้บริหาร			ผู้ปกครองนักเรียน		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
นักเรียนกับผู้ปกครอง									
ผู้ปกครองต้องทำงานอื่นทำให้ไม่มีเวลา	1.45	0.66	น้อย				1.65	0.72	ปานกลาง
ให้ค่าปรึกษาเรื่องการเรียนแก่นักเรียน									
นักเรียนต้องช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านมาก	1.25	0.48	น้อย						
ทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่เรื่องการเรียน									
การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของบุตรหลาน									
ต่อผู้ปกครอง							1.37	0.57	น้อย
ครูกับครู									
ความขัดแย้งในเรื่องส่วนตัวของครูใน				1.17	0.38	น้อย			
โรงเรียน									
ความขัดแย้งในเรื่องการทำงานของครู				1.17	0.38	น้อย			
ในโรงเรียน									

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ปัญหาคำนวณความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	นักเรียน		ครูและผู้บริหาร		ผู้ปกครองนักเรียน	
	\bar{X}	S.D. แปลความ	\bar{X}	S.D. แปลความ	\bar{X}	S.D. แปลความ
ความร่วมมือของครูในโรงเรียนกับผู้บริหาร ครูกับผู้ปกครอง			1.05	0.23	น้อย	
การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับทาง โรงเรียนเมื่อโรงเรียนขอร้องให้ช่วย			1.23	0.42	น้อย	1.40 0.58 น้อย
การมาพบครูของผู้ปกครองเมื่อเด็กมีปัญหา ในเรื่องการเรียนหรือความประพฤติ			1.58	0.59	ปานกลาง	1.27 0.63 น้อย
การช่วยวางแผนหรือสนับสนุนการจัดกิจกรรม อื่น ๆ เพื่อส่งเสริมในเรื่องการเรียน			1.58	0.59	ปานกลาง	
การสอนของผู้ปกครอง ผู้ปกครองและครูมีเรื่องขัดแย้งกัน เช่น เรื่องการลงโทษนักเรียนในปกครอง						1.07 0.26 น้อย

จากตารางที่ 12 แสดงว่าปัญหาค้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในก้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกข้อปัญหา

ในก้านความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูปกครองตามความคิดเห็นของนักเรียนเป็นปัญหาในระดับน้อยทุกข้อปัญหา สำหรับความคิดเห็นของครูปกครองเป็นปัญหาระดับปานกลางในเรื่องครูปกครองต้องทำงานอื่น ทำให้ไม่มีเวลาให้คำปรึกษาเรื่องการเรียนแก่นักเรียน ($\bar{X} = 1.65$) นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อยทุกข้อปัญหา

ในก้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู เป็นปัญหาในระดับน้อยทุกข้อปัญหา

ในก้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครูปกครองตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารปรากฏว่าเป็นปัญหาระดับปานกลางในเรื่องการมาพบครูของครูปกครอง เมื่อเด็กมีปัญหาลงในเรื่องการเรียนหรือความประพฤติ และการช่วยวางแผนหรือสนับสนุนการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมในเรื่องการเรียนการสอนของครูปกครอง ($\bar{X} = 1.58$) เป็นปัญหาน้อยในเรื่องการให้ความร่วมมือของครูปกครองกับทางโรงเรียน เมื่อโรงเรียนขอร้องให้ช่วย ($\bar{X} = 1.23$) สำหรับความคิดเห็นของครูปกครองนักเรียนในปัญหาเดียวกันนี้ปรากฏว่าเป็นปัญหาระดับน้อยทุกข้อปัญหา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 ความต้องการการศึกษาในโรงเรียน

ผู้วิจัยได้แบ่งความต้องการการศึกษาในโรงเรียนออกเป็น 2 ด้านคือ ความต้องการด้านเนื้อหาวิชา และความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน ความต้องการด้านเนื้อหาวิชา ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มวิชาที่นักเรียนต้องการให้โรงเรียนเน้นและความต้องการให้โรงเรียนสอนเนื้อหาเพิ่มเติมในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ส่วนความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอน ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอนที่นักเรียนต้องการให้ครูใช้สอนนักเรียน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ดังตารางที่ 13 และ 14

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการการศึกษาในโรงเรียนด้านเนื้อหาวิชา ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

ความต้องการด้านเนื้อหาวิชา	($N = 40$)	S.D.	แปลความ
กลุ่มวิชาที่ต้องการให้โรงเรียนเน้น			
กลุ่มทักษะ	2.30	0.67	ปานกลาง
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	2.30	0.50	ปานกลาง
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	2.32	0.64	ปานกลาง
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	2.25	0.58	ปานกลาง
กลุ่มประสบการณ์พิเศษ	1.87	0.71	ปานกลาง
ความต้องการให้สอนเนื้อหาเพิ่มเติมในกลุ่มวิชาต่าง ๆ			
ภาษาลาวโซ่ง	1.55	0.73	ปานกลาง
นิทานพื้นบ้านของลาวโซ่ง	1.75	0.62	ปานกลาง
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต			
โรคติดต่อที่เป็นกันมากในท้องถิ่น	2.47	0.77	ปานกลาง
ประวัติความเป็นมาของชาวลาวโซ่ง	2.27	0.77	ปานกลาง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ความต้องการด้านเนื้อหาวิชา	($N = 40$)	S.D.	แปลความ
อาชีพและเศรษฐกิจของชาวลาวโซ่ง	2.17	0.62	ปานกลาง
พืชเศรษฐกิจที่สำคัญในท้องถิ่น	2.32	0.75	ปานกลาง
สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญในท้องถิ่น	2.15	0.65	ปานกลาง
หัตถกรรม/อุตสาหกรรมในท้องถิ่น	2.07	0.64	ปานกลาง
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย			
การเล่นของชาวลาวโซ่ง	2.30	0.74	ปานกลาง
พิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาของชาวลาวโซ่ง	1.95	0.66	ปานกลาง
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ			
การประดิษฐ์ทอผ้าและเสวผ้าในท้องถิ่น	2.40	0.62	ปานกลาง
การสานทอผ้าในท้องถิ่น เช่น การสานกระจง ตะกร้า เป็นต้น	2.40	0.70	ปานกลาง
การทำนา	2.22	0.65	ปานกลาง
การทำสวน	2.50	0.63	ปานกลาง
การทำไร่	2.17	0.77	ปานกลาง
การเลี้ยงสัตว์	2.10	0.70	ปานกลาง
งานช่าง	2.20	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 แสดงว่าความต้องการด้านเนื้อหาวิชานั้น นักเรียนต้องการให้โรงเรียนเน้นเนื้อหาวิชาในกลุ่มต่าง ๆ ในระดับปานกลาง

ในกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดให้มีการสอนภาษาลาวโซ่งและนิทานพื้นบ้านของลาวโซ่งในระดับปานกลาง

ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดให้มีการสอนเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับโรคติดต่อที่เป็นกันมากในท้องถิ่น ประวัติความเป็นมาของชาวลาวโซ่ง อาชีพและเศรษฐกิจของชาวลาวโซ่ง ที่เศรษฐกิจที่สำคัญในท้องถิ่น สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญในท้องถิ่น และหัตถกรรม/อุตสาหกรรมในท้องถิ่นในระดับปานกลาง

ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดให้มีการสอนเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการละเล่นของชาวลาวโซ่ง และพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาของชาวลาวโซ่งในระดับปานกลาง

ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดให้มีการสอนเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการประดิษฐ์ถ้วยวัสดุและเศษวัสดุในท้องถิ่น การสานถ้วยวัสดุในท้องถิ่น เช่น การสานกระบุง ตะกร้า ฯลฯ การทอผ้า การทำสวน การทำไร่ การเลี้ยงสัตว์ และงานช่างในระดับปานกลางทุกเรื่อง

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการ การศึกษาในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความ คิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง โรงเรียน วัดคอนมะเกลือ

ความต้องการด้านการจัดการเรียน การสอน	($N = 40$)	\bar{X}	S.D.	แปลความ
วิธีการสอนของครู				
จกตามคำบอก		1.95	0.66	ปานกลาง
ครูอธิบายคนเดียว		2.15	0.65	ปานกลาง
แบบถาม - ตอบ		2.05	0.65	ปานกลาง
ลงมือปฏิบัติจริง		2.32	0.60	ปานกลาง
ค้นคว้าด้วยตนเอง		2.17	0.70	ปานกลาง
เล่นเกม หรือบทบาทสมมุติ		1.97	0.72	ปานกลาง
ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน		2.17	0.66	ปานกลาง
พาไปทัศนศึกษา		2.45	0.73	ปานกลาง
เชิญบุคคลภายนอกมาสอน เช่น พระ เจ้าหน้าที่ย่านามัย		1.75	0.66	ปานกลาง
อื่น ๆ (ระบุ)		-	-	-
การสอนพิเศษนอกเวลาเรียน		2.02	0.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 แสดงว่าความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอน นั้น นักเรียนต้องการให้ครูใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลางทุกวิธี เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยน้ำหนักของแต่ละข้อปรากฏว่า นักเรียนต้องการให้ ครูใช้วิธีสอนแบบพาไปทัศนศึกษามากที่สุด ($\bar{X} = 2.45$) รองลงมาคือลงมือปฏิบัติ จริง ($\bar{X} = 2.32$) และต้องการให้ครูใช้วิธีเชิญบุคคลภายนอกมาสอน เช่น พระ เจ้าหน้าที่ย่านามัยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.75$)

ตอนที่ 4 สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษานอกโรงเรียน

4.1 สภาพการศึกษานอกโรงเรียน

ในส่วนนี้จะศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการให้การศึกษานอกโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชน อันได้แก่ ครอบครัว ศาสนา และสื่อมวลชน ศึกษาความคิดเห็นของผู้ได้รับการศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ และความคิดเห็นของผู้ถ่ายทอดการศึกษาให้แก่เด็กชาวลาวโซ่ง โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลเหล่านี้จากการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน พระสงฆ์ ซึ่งจะขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1.1 เนื้อหาและวิธีการให้การศึกษานอกโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชน

4.1.1.1 สถาบันครอบครัว

ครอบครัวเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคม แต่ถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะนอกจากจะทำหน้าที่เป็นผู้สร้างสมาชิกใหม่ให้กับสังคมแล้วยังทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน เลี้ยงดู และปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ อีกด้วย ทั้งนี้ครอบครัวจึงเป็นสถาบันแรกที่ให้การศึกษาแก่เด็ก จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่ครอบครัวให้การอบรมสั่งสอนแก่บุตรหลานแบ่งออกเป็น 4 เรื่องคือ ภาษาและวัฒนธรรม ศาสนาและจริยธรรม สุขภาพอนามัยและการบริโภค อาชีพ ปรากฏว่าในเรื่องเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมนั้น สิ่งที่ชาวลาวโซ่งยังคงรักษาเอาไว้เป็นอย่างดีคือ การใช้ภาษาลาวโซ่งตลอดเวลาภายในครอบครัวและชุมชนของตัวเอง ปกติในการติดต่อสื่อสารกันภายในหมู่ชาวลาวโซ่งคนกลุ่มนี้จะใช้ภาษาลาวโซ่งเท่านั้น มีการใช้ภาษาไทยบ้างแต่ก็เป็นไปน้อยมาก ส่วนใหญ่จะใช้เฉพาะภายในโรงเรียน และเมื่อต้องติดต่อกับคนต่างถิ่นที่ไม่ใช่ชาวลาวโซ่งเท่านั้น

สภาพวิถีชีวิตของชาวลาวโซ่งในหลาย ๆ ด้าน คล้ายคลึงกับครอบครัวไทยโดยทั่วไป ทั้งนี้เพราะอยู่บนพื้นฐานของสภาพสังคมชนบทที่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ความเชื่อในค่านิยมต่าง ๆ รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีการนับถือผีหรือสิ่งที่เป็นธรรมชาติยังคงมีอยู่ แต่ไม่เคร่งครัดหรือยึดถือ

อย่างเหนียวแน่นเช่นรุ่นปู่ย่าตายาย เพียงถือปฏิบัติเพราะเป็นสิ่งที่ยุทธพญษกระทำกันมาจึงต้องกระทำต่อเนื่องโดยมีคั้งการหาคำตอบหรือเชื่อถือจริง ๆ จัง ๆ เช่นที่บรรพพญษนับถือ การสืบทอดประเพณีต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับผีหรือสิ่งเหนือธรรมชาติอาจกระทำไปเนื่องมาจากความกลัว เช่นในสมัยปู่ย่าตายายเคยไหว้ผีเรือนก็ไหว้สืบทอดมา ถ้าตนเองไม่ปฏิบัติตามก็จะเกิดความไม่สบายใจ กลัวจะไม่มีความสุขความเจริญในครอบครัว

จากสภาพดังกล่าวมาแล้วทำให้การสืบทอดในเรื่องวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อต่าง ๆ เป็นไปในลักษณะที่ค่อนข้างหลวมโดยมิได้มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับแก่นหรือเนื้อหาที่แท้จริงของประเพณีและความเชื่อเหล่านี้ ประกอบกับส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรมมักไม่ค่อยมีเวลาว่างจึงทำให้การถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ไปสู่รุ่นลูกหลานลดความสำคัญลงไปเรื่อย ๆ บุตรหลานจะได้เรียนรู้เรื่องเหล่านี้จากการสังเกตเมื่อมีการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ขึ้นในสถานที่ต่าง ๆ เช่น ที่บ้านของตัวเอง บ้านญาติ วัด เป็นต้น

นอกจากจะไม่ให้ความสำคัญในเรื่องพิธีกรรมและความเชื่อแล้ว ชาวลาวโซ่งรุ่นใหม่เริ่มละเลยในเรื่องเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของตนเองและของชุมชน สาเหตุสำคัญอาจเป็นเพราะการประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำให้ไม่มีเวลาว่างพอที่จะหันมาสนใจ หรือมานั่งเล่าเรื่องตำนานซึ่งฟังดูเหมือนิทานนี้ให้ลูกหลานฟัง ประการต่อมาอาจเป็นเพราะคนรุ่นใหม่เห็นว่าการรู้ประวัติของลาวโซ่งหรือชุมชนของตัวเองก็ไม่ส่งผลกระทบที่จะทำให้วิถีชีวิตในัจจุบันดีขึ้น นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดอาจเป็นเพราะมีผู้รู้เรื่องเกี่ยวกับอดีตเหล่านั้นน้อยลงทุกที

ในเรื่องเกี่ยวกับศาสนาและจริยธรรม ผู้ปกครองจะเน้นเรื่องการประหยัดและออมเป็นพิเศษ ทั้งนี้เนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่วนใหญ่ค่อนข้างยากจน การรู้จักประหยัดและออมเป็นการช่วยเหลือครอบครัวได้ทางหนึ่ง การที่ผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพอยู่ตลอดเวลาทำให้การอบรมสั่งสอนไม่อยู่ในรูปแบบที่จริงจังเหมือนการสอนในโรงเรียน แต่จะขึ้นอยู่กับ

เวลาและโอกาสว่างมากกว่า เช่น เมื่อมีงานพิธีกรรมทางศาสนาก็จะพาบุตรหลานไปวัด พุศศุขชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการทำบุญให้ทาน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักเมตตาต่อคนและสัตว์ เมื่อมีการจัดงานประเพณีต่าง ๆ ภายในบ้านก็จะให้บุตรหลานมีส่วนร่วมในการจัดงาน เพื่ออบรมในเรื่องเกี่ยวกับการทำคนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม รวมทั้งให้เป็นผู้มีความกตัญญูคุณ เคารพและเชื่อฟังผู้ใหญ่

ช่วงเวลาที่พ่อแม่นิยมสั่งสอนบุตรหลานของตนคือ ช่วงเวลาเป็นหลังเลิกงานจากโรงเรียนและในช่วงเวลารับประทานอาหารเย็น ซึ่งสมาชิกในครอบครัวทุกคนจะอยู่พร้อมหน้ากันหมด ในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ปกครองจะอบรมและปลูกฝังค่านิยมในเรื่องต่าง ๆ ให้กับบุตรหลาน เช่น ให้อ่านหนังสือตนเอง มีความรับผิดชอบหน้าที่ รู้จักการคบเพื่อน รวมทั้งให้เป็นผู้มีความอดทน ซื่อสัตย์ รักเกียรติวงศ์ตระกูลของตนเอง รักพวกพ้อง มีผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยที่ต้องออกไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นอื่น นาน ๆ จึงจะมีโอกาสกลับบ้านสักครั้งหนึ่ง ทำให้ไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานของตนอย่างใกล้ชิด ปล่อยให้ญาติผู้ใหญ่ต้องรับภาระในการอบรมสั่งสอนแทนตนเอง

ในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการบริโภค

ผู้ปกครองจะให้ความสำคัญในเรื่องการรักษาความสะอาดของตัวบุตรหลานเองและบ้านเรือนมากกว่าเรื่องการรักษาสุขภาพอนามัยและการบริโภคอาหารที่ดีมีประโยชน์ โดยให้เหตุผลว่าทั้งสองเรื่องหลังนี้บุตรหลานของตนได้รับความรู้จากทางโรงเรียน ซึ่งครูผู้สอนก็เป็นบุคคลที่มีความรู้ดีกว่าคน ดังนั้นผู้ปกครองจึงไม่ให้ความสำคัญในเรื่องเหล่านี้มากนัก

ในเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ ผู้ปกครองจะพาบุตรหลานออกไปช่วยประกอบอาชีพในไร่นาโดยให้ไปในวันเสาร์-อาทิตย์ ผู้ปกครองจะฝึกให้ทำงานง่าย ๆ ก่อน

สำหรับรูปแบบการอบรมสั่งสอนที่พ่อแม่ชาวลาวโซ่งนิยมปฏิบัติคือ การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับบุตรหลาน เพื่อให้บุตรหลานสังเกต

เลียนแบบและปฏิบัติตาม เมื่อบุตรหลานทำผิดก็จะมีการตักเตือนด้วยคำพูดที่สุภาพ พร้อมทั้งยกตัวอย่างของการกระทำที่ดีและไม่ดีให้เห็นเพื่อให้บุตรหลานประพฤติปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตามพ่อแม่อาจตักเตือนบุตรหลานของคนด้วยคำพูดที่รุนแรงหรือไม่สุภาพ หรือลงโทษด้วยวิธีรุนแรง เช่น ตีด้วยไม้เรียว เป็นต้น

4.1.1.2 สถาบันศาสนา

ในคำบอกเล่าของมะเกลือ แม้ว่าชาวลาวโซ่งจะยังคงยึดมั่นในประเพณีและความเชื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะการนับถือผีและสิ่งเหนือธรรมชาติ ซึ่งสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ แต่ก็มีความผูกพันอยู่กับศาสนาและวัด เช่นเดียวกับคนไทย โดยทั่วไป ศาสนาพุทธได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของชาวลาวโซ่ง ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งถึงตาย พิธีกรรมต่าง ๆ ของชาวลาวโซ่งจึงเป็นการผสมผสานกันระหว่างความเชื่อทางศาสนาและการนับถือผีหรือสิ่งเหนือธรรมชาติ

ตามปกติแล้วชาวลาวโซ่งจะเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ทางวัดจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ สำหรับบุตรหลานซึ่งยังเล็กอยู่ผู้ปกครองจะพาไปวัดด้วยกันเมื่อมีโอกาสว่าง เช่น ในช่วงที่ตรงกับวันหยุดหรือบิณฑบาต และในช่วงเทศกาลสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา ฯลฯ จากการที่ผู้ปกครองพาบุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ทำให้บุตรหลานเกิดความคุ้นเคยกับวัด และเชื่อในเรื่องของการกระทำความดี การทำบุญให้ทานว่าจะส่งผลถึงชีวิตที่ดีขึ้นในภายหน้า เด็กเหล่านี้จะเป็นผู้สืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ต่อไป

นอกจากพระสงฆ์จะมีบทบาทในด้านการอบรมจริยธรรมแล้วยังเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาชุมชนจนเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน เช่น เป็นผู้นำชาวบ้านในการขุดลอกคูคลองสาธารณะ จัดชวนให้ชาวบ้านร่วมมือกันซ่อมแซมปรับปรุงอาคารเรือน เป็นต้น นอกจากนี้พระสงฆ์ยังเป็นผู้นำในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของลาวโซ่งอีกด้วย เช่น การฟื้นฟูการเล่นคอนในเทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น

4.1.1.3 สถาบันสื่อมวลชน

ในสังคมปัจจุบันวิทยาการสมัยใหม่ได้ก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ สื่อมวลชนจึงได้มีการพัฒนารูปแบบต่าง ๆ ออกมามากมาย ในขณะเดียวกันก็เพิ่มบทบาทและความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมมากขึ้นโดยล้ากับสื่อมวลชนที่เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมชาวลาโวโซ่งนั้น ในที่นี้จะขอล่าวเฉพาะหนังสือพิมพ์ นิตยสารวารสาร วิทยุและโทรทัศน์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาโวโซ่งพบว่า สื่อมวลชนที่มีบทบาทต่อนักเรียนมากที่สุดคือ โทรทัศน์และวิทยุ นักเรียนส่วนใหญ่นิยมใช้เวลาว่างที่เหลือจากการช่วยเหลืองานในครอบครัวดูโทรทัศน์เกือบทุกครอบครัวจะมีโทรทัศน์โดยมักซื้อด้วยวิธีการผ่อนส่งกับนายหน้าซึ่งมาจากร้านค้าภายในอำเภออุทอง รายการโทรทัศน์ที่นักเรียนนิยมดูมากที่สุดได้แก่ ภาพยนตร์ละคร และรายการกีฬา มีบางส่วนที่ให้ความสนใจรายการข่าวและสารคดี รายการที่นักเรียนให้ความสนใจน้อยมากได้แก่ รายการเพลงและความรู้ทางวิชาการ

วิทยุเป็นสื่อมวลชนอีกประเภทหนึ่งที่มีบทบาทต่อนักเรียนชาวลาโวโซ่ง เนื่องจากเป็นสื่อที่มีราคาไม่แพงนัก จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า รายการวิทยุที่นักเรียนชอบฟังมากที่สุดคือรายการข่าว รายการเพลงและนิทาน รายการที่นักเรียนเกือบจะไม่ให้ความสนใจเลยคือ รายการสารคดีต่าง ๆ และละครวิทยุ

สื่อมวลชนอีกประเภทหนึ่งที่นักเรียนให้ความสนใจพอสมควรได้แก่ หนังสือพิมพ์ นักเรียนสามารถหาอ่านได้จากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านซึ่งตั้งอยู่ในหมู่ที่ 4 หรือจากห้องสมุดของโรงเรียน หนังสือพิมพ์ที่นักเรียนอ่านได้แก่ ไทยรัฐและเคลินิวส์ ซึ่งเป็นเพียง 2 ฉบับที่โรงเรียนรับ จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า นักเรียนชอบอ่านคอลัมน์เกี่ยวกับการศึกษา เนื่องจากการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์สำคัญ ครูผู้สอนได้มอบหมายให้นักเรียนติดตามข่าวจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ

ไค้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ โดยให้นักเรียนออกมารายงานข่าว
 ในชั้นเรียนเป็นประจำทุกวัน ทั้งนี้ครูผู้สอนได้แนะนำนักเรียนให้สนใจข่าวที่เป็น
 ประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเอง ดังนั้นนักเรียนจึงชอบอ่านคอลัมน์เกี่ยวกับการศึกษา
 มากเป็นอันดับแรก คอลัมน์ที่นักเรียนให้ความสนใจรองลงมาคือข่าวชาวบ้านประจำวัน
 สารคดี และนิยายต่าง ๆ ในส่วนที่นักเรียนเกือบจะไม่ให้ความสนใจอ่านเลยไค้แก่
 ข่าวสังคมธุรกิจ ทวงชะตา และโฆษณา

ในบรรดาสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ทั้งหลายนอกเหนือจาก
 หนังสือพิมพ์แล้ว นิตยสารวารสารเกี่ยวกับความรู้รอบตัวและการ์ตูนดูเหมือนจะเป็น
 สิ่งพิมพ์ที่นักเรียนชาวลาวโซ่งนิยมอ่านกันมาก ส่วนนิตยสารวารสารประเภทแฟชั่น
 แทบจะไม่ได้รับความสนใจจากนักเรียนเหล่านี้เลย

4.1.2 ความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าบุตรหลานของตนมีความ
 เคารพเชื่อฟังคำอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง ตลอดจนเชื่อในเรื่องที่เกี่ยวกับความเชื่อ
 ต่าง ๆ ของลาวโซ่ง เพราะเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษยึดถือปฏิบัติกันมานานแล้ว คนที่ไม่
 ปฏิบัติตามบางครั้งก็ได้รับเคราะห์กรรมปรากฏให้เห็นด้วย จึงทำให้ชาวลาวโซ่งยัง
 คงเชื่อถือในสิ่งที่บรรพบุรุษสั่งสอนมา

ผู้ปกครองไม่เพียงแต่อบรมสั่งสอนบุตรหลานภายในครอบครัว
 เท่านั้น บางรายได้จัดหาหนังสือที่ตีพิมพ์โดยมีประโยชน์ให้บุตรหลานอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้
 หรือส่งเสริมให้บุตรหลานได้เรียนวิชาชีพเพิ่มเติม เช่น การเรียนตัดเย็บเสื้อผ้า
 เป็นต้น แต่ผู้ปกครองเหล่านี้มีจำนวนน้อยมาก

ในเรื่องความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพของบุตรหลานใน
 อนาคต ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังคงคิดว่าบุตรหลานควรประกอบอาชีพเกษตรกรรม
 เหมือนผู้ปกครอง และมีผู้ปกครองส่วนหนึ่งที่คิดว่าไม่ควรให้บุตรหลานประกอบอาชีพ
 เหมือนตน อาชีพที่ต้องการให้บุตรหลานเลือกในอนาคตไค้แก่ ทหาร ข้าราชการ
 ครู ข้าราชการเย็บเสื้อผ้า ข้าราชการสวย และงานค้าปลีก ทั้งนี้แล้วแต่ความ
 สัมผัสใจของบุตรหลานเองด้วย ผู้ปกครองเหล่านี้ให้เหตุผลว่างานเกษตรกรรมเป็น

งานที่ค่อนข้างหนักและรายได้ไม่แน่นอน ถ้าบุตรหลานมีโอกาสเรียนต่อในระดับสูง
จึงต้องการให้ประกอบอาชีพอื่นที่มีใช้เกษรกรรม

เมื่อสอบถามนักเรียนชาวลาวโซ่งเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อ
สถาบันศาสนาปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเชื่อในเรื่องการทำบุญทำทาน
การไปวัดของนักเรียนนั้นไม่แน่นอนแล้วแต่จะมีโอกาสว่าง บางคนจะตามผู้ปกครอง
ไปในวันพระ วันสำคัญทางศาสนา หรือไปเฉพาะเทศกาลสำคัญต่าง ๆ นักเรียน
คิดว่าพระสงฆ์ในชุมชนนี้ได้ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมค่อนข้างมาก โดยเป็นผู้นำ
ชาวบ้านในการพัฒนาชุมชน ช่วยเหลือทางโรงเรียน และช่วยฟื้นฟูวัฒนธรรม
ประเพณีของลาวโซ่งซึ่งกำลังจะสูญหายไปได้แก่ การเล่นคอนในช่วงสงกรานต์

สำหรับสื่อมวลชนที่แพร่ขยายเข้ามาในชุมชนนี้ นักเรียน
คิดว่าให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะการเรียนกลุ่ม
สร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ปัญหาการศึกษาออกโรงเรียน

4.2.1 ปัญหาจากสถาบันครอบครัว

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 15-17

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัญหาการศึกษาออกโรงเรียน คำนวณจากสถาบันครอบครัว ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

ปัญหาจากสถาบันครอบครัว	\bar{X} (N = 40)	S.D.	แปลความ
ผู้ปกครองอบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างเข้มงวดมาก	1.70	0.55	ปานกลาง
ผู้ปกครอง ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนหรือใกล้ชิดกับนักเรียนเนื่องจากมีภารกิจมากมาย	1.45	0.63	น้อย
นักเรียนต้องช่วยเหลืองานบ้านจึงเป็นเหตุให้ไม่ค่อยมีเวลาไปร่วมกิจกรรมที่ให้ความรู้ของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน	1.67	0.60	ปานกลาง
ผู้ปกครองกังวลความหวังในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนไว้สูงเกินไป จนยากที่จะปฏิบัติได้	1.40	0.53	น้อย
การประพฤติกตของ ผู้ปกครอง ไม่เหมือนกับที่สอนให้นักเรียนปฏิบัติ	1.42	0.54	น้อย
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-	-

จากตารางที่ 15 แสดงว่าปัญหาการศึกษานอกโรงเรียน ในด้านปัญหา
 สถาบันครอบครัว เป็นปัญหาในระดับปานกลางในเรื่องผู้ปกครองอบรมสั่งสอนนักเรียน
 อย่างเข้มงวดมาก ($\bar{X} = 1.70$) นักเรียนต้องช่วยเหลืองานบ้านจึงเป็นเหตุให้
 ไม่ค่อยมีเวลาไปร่วมกิจกรรมที่ให้ความรู้ของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ($\bar{X} = 1.67$)
 นอกนั้น เป็นปัญหาในระดับน้อยทุกข้อปัญหา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย(\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของปัญหาการศึกษา
นอกโรงเรียน คำนับจากสถาบันครอบครัว ตามความคิดเห็น
ของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง
โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ

ปัญหาจากสถาบันครอบครัว	\bar{X} (N = 40)	S.D.	แปลความ
บุตรหลานของท่านมีความคิดเห็นไม่ตรงกับ ท่านในเรื่องความเชื่อต่าง ๆ ของ ลาวโซ่ง	1.27	0.49	น้อย
บุตรหลานของท่านไม่ค่อยปฏิบัติตามคำอบรม สั่งสอนบางอย่างของท่าน	1.40	0.58	น้อย
บางสิ่งที่คุณสอนขัดกับสิ่งที่ท่านสอน ทำให้ บุตรหลานไม่ค่อยเชื่อฟังท่าน	1.15	0.35	น้อย
อื่น ๆ (ระบุ)	-	-	-

จากตารางที่ 16 แสดงว่าปัญหาการศึกษานอกโรงเรียนค่านับจากสถาบัน
ครอบครัวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับน้อยทุกข้อปัญหาคือ
บุตรหลานไม่ค่อยปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนบางอย่าง ($\bar{X} = 1.40$) บุตรหลานมี
ความคิดเห็นไม่ตรงกับผู้ปกครองในเรื่องความเชื่อต่าง ๆ ของชาวลาวโซ่ง
($\bar{X} = 1.27$) และบางสิ่งที่คุณสอนขัดกับสิ่งที่ผู้ปกครองสอน ทำให้บุตรหลานไม่ค่อย
เชื่อฟังผู้ปกครอง ($\bar{X} = 1.15$)

4.2.2 ปัญหาสถาบันศาสนา

ปกติเด็กชาวลาวโซ่งไปวัดไม่บ่อยนัก โดยตามผู้ปกครองไปทำบุญฟังเทศน์ฟังธรรมในวันพระ เทศกาลต่าง ๆ หรือในวันสำคัญทางศาสนา ในช่วงเข้าพรรษามีผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยที่นิยมให้บุตรหลานของตนไปบวชเรียน เช่นเดียวกับคนไทยโดยทั่วไป ทางโรงเรียนจะพานักเรียนไปวัดเพื่อร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญทางศาสนา แต่ทำให้เด็กนักเรียนไปศึกษาความสมัครใจของตนเองแล้วพบว่า นักเรียนยังเข้าวัดจำนวนน้อย

4.2.3 ปัญหาสถาบันสื่อมวลชน

ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 17

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย(\bar{X})และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของปัญหาการศึกษา
 ศึกษานอกโรงเรียน คำนวณปัญหาจากสถาบันสื่อมวลชน ความความ
 คึกเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง โรงเรียน
 วัดคอนมะเกลือ

ปัญหาจากสถาบันสื่อมวลชน	\bar{X} (N = 40)	S.D.	แปลความ
ในชุมชนของนักเรียน ไม่มีที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน	1.67	0.75	ปานกลาง
การรับข่าวสารทางหนังสือพิมพ์เป็นไป อย่างล่าช้า	1.42	0.58	น้อย
การรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ ไม่ชัดเจน และรับได้เพียงไม่กี่สถานี อื่น ๆ (ระบุ)	1.50	0.54	น้อย
	-	-	-

จากตารางที่ 17 แสดงว่าปัญหาการศึกษาของนักเรียน คำนวณ
 สถาบันสื่อมวลชนเป็นปัญหาในระดับปานกลางในเรื่องชุมชนของนักเรียน
 ไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 1.67$) และเป็นปัญหาระดับน้อย
 ในเรื่องการรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ไม่ชัดเจน และรับได้
 เพียงไม่กี่สถานี ($\bar{X} = 1.50$) และการรับข่าวสารทางหนังสือพิมพ์เป็นไป
 อย่างล่าช้า ($\bar{X} = 1.42$)

4.3 ความต้องการการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้วิจัยได้แบ่งความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนออกเป็น 3 ด้าน คือ ความต้องการด้านการปรับปรุงคุณภาพชีวิต ความต้องการด้านอาชีพ และ ความต้องการด้านการรักษาวินัยธรรมประเพณีของลาวโซ่ง ได้ข้อมูลจากการ สัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 18 ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการ การศึกษานอกโรงเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง และผู้ปกครองนักเรียน

ความต้องการการศึกษานอกโรงเรียน	นักเรียน (N=40)			ผู้ปกครองนักเรียน (N=40)		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ความต้องการด้านการปรับปรุงคุณภาพชีวิต						
ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย	2.37	0.57	ปานกลาง	2.30	0.60	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ	2.15	0.69	ปานกลาง	2.22	0.61	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงและดูแลเด็ก	1.95	0.70	ปานกลาง	1.87	0.63	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับการจัดบ้าน	2.25	0.53	ปานกลาง	2.35	0.69	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับการซ่อมแซมบ้าน	2.35	0.79	ปานกลาง	2.12	0.55	ปานกลาง
ความต้องการด้านอาชีพ						
ความรู้เกี่ยวกับการทำนา	2.37	0.61	ปานกลาง	2.32	0.64	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับการทำสวน	2.22	0.65	ปานกลาง	1.85	0.82	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับการทำไร่	2.20	0.64	ปานกลาง	2.15	0.75	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ความต้องการการศึกษา นอกโรงเรียน	นักเรียน (N=40)			ผู้ปกครองนักเรียน (N=40)		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ความรู้เกี่ยวกับการ เลี้ยงสัตว์	2.07	0.72	ปานกลาง	2.17	0.62	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับงานช่าง	2.00	0.83	ปานกลาง	2.05	0.80	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับงาน อุตสาหกรรม	1.97	0.75	ปานกลาง	1.80	0.71	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับการ เสริมสวย	1.72	0.77	ปานกลาง	1.60	0.76	ปานกลาง
ความรู้เกี่ยวกับการค้าขาย	2.20	0.67	ปานกลาง	2.00	0.77	ปานกลาง
ความต้องการความรู้ วัฒนธรรมประเพณีของลาวโซ่ง						
ความเชื่อเรื่องการนับถือผี	2.15	0.65	ปานกลาง	2.45	0.58	ปานกลาง
ภาษาลาวโซ่ง	2.47	0.67	ปานกลาง	2.57	0.62	มาก
การเล่นคอน	2.30	0.74	ปานกลาง	1.92	0.68	ปานกลาง
พิธีเสนเวื่อน	2.62	0.57	มาก	2.57	0.62	มาก
พิธีปากตง	2.47	0.67	ปานกลาง	2.65	0.61	มาก
พิธีเสนแก่ไคระหะ	2.20	0.67	ปานกลาง	2.55	0.66	มาก
พิธีเสนเต็ง	1.92	0.60	ปานกลาง	2.57	0.62	มาก
พิธีเสนหับมค	1.97	0.75	ปานกลาง	2.40	0.80	ปานกลาง
พิธีเสนฆ่าเกือก	1.95	0.70	ปานกลาง	2.47	0.74	ปานกลาง
การแต่งกาย	2.37	0.69	ปานกลาง	2.37	0.73	ปานกลาง
ประเพณีการแต่งงาน	2.50	0.67	ปานกลาง	2.47	0.63	ปานกลาง
ประเพณีการทำศพ	2.30	0.78	ปานกลาง	2.45	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 18 แสดงว่าความต้องการการศึกษานอกโรงเรียนด้านการปรับปรุงคุณภาพชีวิตตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคะแนนแต่ละข้อแล้วปรากฏว่า นักเรียนมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.37$) และต้องการความรู้ด้านการเลี้ยงและดูแลเด็กน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.95$) ส่วนผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้นักเรียนมีความรู้ด้านการจักยานมากที่สุด ($\bar{X} = 2.35$) และต้องการให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงและดูแลเด็กน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.87$)

สำหรับความต้องการด้านอาชีพตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคะแนนแต่ละข้อปรากฏว่า ทั้งผู้ปกครองนักเรียนและตัวนักเรียนมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำนามากที่สุด ($\bar{X} = 2.37$) และต้องการความรู้เกี่ยวกับการเสริมสวยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.72$)

ส่วนความต้องการด้านการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของลาวโซ่งตามความคิดเห็นของนักเรียนปรากฏว่า นักเรียนต้องการรักษาวัฒนธรรมประเพณีในเรื่องพิธีเสนเรือน้อยที่สุดในระดับมาก ($\bar{X} = 2.62$) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง ทางด้านผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้นักเรียนรักษาวัฒนธรรมประเพณีของลาวโซ่งในระดับมากในเรื่องพิธีปากคอง ($\bar{X} = 2.65$) ภาษาลาวโซ่ง ($\bar{X} = 2.57$) พิธีเสนเรือน ($\bar{X} = 2.57$) พิธีเสนเต็ง ($\bar{X} = 2.57$) และพิธีเสนแก้เคราะห์ ($\bar{X} = 2.55$) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง